23 ՕԳՈՍՏՈՍ 1995, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 161 (915)

Ազգ

Azg
armenian daily

Լաչինը ռուսական վերահսկողության գոտի՞

Իրանի ռադիոն տեղեկացնում է, որ ըստ Բաքվում հրատարակվող «Եվրասիա» օրաթերթի, Ռուսաստանն առաջարկել է Շուշին եւ Լաչինը հայերից ազատագրելու Մոսկվայի ջանքերի դիմաց Լաչինի տնօրինությունը ստանձնել: Այդ առաջարկությունը Ադրբեջանի ղեկավար ատյաններին է ներկայացվել ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ Վլադիմիր Կազիմիրովը: Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասան Հասանովը պատասխանել է, որ Բաքուն առաջարկությունը կքննարկի Շուշիից եւ Լաչինից հայերին դուրս հանելուց հետո միայն:

Փարիզի պայթյուն. Ստոկհոլմում ձերբակալվել է ալժիրցի լրագրող

ՓԱՐԻԶ, 22 ՕԳՈՍՏՈՍ, VOA: Անցյալ չորեքշաբթի օրը Փարիզի կենտրոնում պատահած ահաբեկչական պայթեցման գործով ֆրանսիական իշխանությունների խնդրանքով շվեդական ոստիկանությունը Ստոկհոլմում ձերբակալել է արաբական «Ալ Անսար» թերթի խմբագրին, քանի որ այդ թերթում փարիզյան պայթյունը նկարագրել էր այնպիսի մանրամասնություններով, որ կասկածելի էր թվացել ֆրանսիական կողմին: Փարիզում, հասկանալի է, գնացքներում, մետրոյում եւ կայարաններում, անցկացվում է ամենախիստ հսկողություն, զգուշանալով նոր պայթյուններից, որոնց պատճառով ազդեցության տակ է գտնվում երկիրը ներկայումս:

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Միացյալ հայկական ֆոնդը Հայաստան փոխադրեց 6 մլն դոլլարի պատվաստ եւ այլ դեղամիջոցներ

Միացյալ հայկական ֆոնդի (ՄՀՖ) թռիչքով ինքնաթիռային 73-րդ առաքումը օգոստոսի 13-ին Երեւան հասցրեց 6 միլիոն դոլլարի արժողությամբ պատվաստներ եւ այլ դեղամիջոցներ: ՀՀ առողջապահության նախարարությանը հասցեագրված այդ բեռը ՄՀՖ-ի 7-ամյա պատմության մեջ ամենամեծար ձեւն է նրանով, որ ստացվել են 25900 սրվակ ինսուլին, Hepatits B-ի (դեղնախտ) 76800 սրվակ պատվաստ եւ Theracys-ի 5700 սրվակներ եւ նույն նշանակությամբ հեղուկ, 22500 ինսուլինի ասեղներ եւ պարկուճներ, ցավազրկման մի քանի դեղամիջոցներ, սրսկիչներ:

Hepatits B պատվաստը նախատեսված է Հայաստանի բժշկական անձնակազմի 25 հազար անդամների՝ առաջին հերթին վիրաբույժների, անեսթեզիոլոգների, ատամնաբույժների, արյունաբանների, բոլոր նրանց համար, ովքեր առնչվում են հիվանդի արյան հետ, նրանց պատվաստելու համար: Ինչպես նշել է առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանը, «նման լայնածավալ միջոցառում դեռեւս Հայաստանում չի անցկացվել եւ այն բուժանձնակազմին զերծ կպահի արյան վարակման վտանգից»:

Ըստ ՄՀՖ-ի գործադիր տնօրեն Հարութ Սասունյանի, առաքման բոլոր ծախսերը վճարել է Միացյալ Նահանգների կառավարությունը ներառյալ ցամաքային փոխադրումների, պարկուճների հատուկ սառույցով փաթեթավորման եւ բեռնատար ինքնաթիռի վարձը: Հայտնում ինսուլինի այնքան պահանջ կա, որ օդանավի ժամանումից հազիվ մի քանի ժամ հետո սրվակների եւ սրսկիչների մեկ մասն արդեն հանձնվել էր Երեւանի 4-րդ մանկական հիվանդանոցին, իսկ հաջորդող օրերին՝ նաեւ աղետի գոտու եւ Ղարաբաղի հիվանդանոցներին:

1989 թ.-ից ի վեր ՄՀՖ-ն ավելի քան 113 միլիոն դոլլարի մարդասիրական օգնություն է ուղարկել Հայաստան:

Միացյալ Հայկական ֆոնդը համախական ջանքն է, ինչպես նշվում է մեր թերթին հասցեագրված եւ ՄՀՖ-ի գրասենյակից ուղարկված հաղորդագրության մեջ, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության Ամերիկայի հայկական համագումարի, Ամերիկայի հայ ավետարանչական ընկերության, Հայ օգնության միության, Հյուսիսային Ամերիկայի Հայաստանյայց եկեղեցու, Հյուսիսային Ամերիկայի Առաքելական եկեղեցու եւ Լինսի հիմնարկի:

Ա. Արծրունին ցուցմունքները կտա դատական 24 հարցերի պատասխանն ստանալուց հետո

«Ըստ օրագրում նշված թվագրության, տետրը Ֆինլանդիայում թողարկվել է արտադրության 93 թվականին, իսկ օրագիրն սկսվում է 92 թվականից», օրագրի գրառումներն իրեն վերագրելուն ի պատասխան, օգոստոսի 22-ի դատական նիստում հայտարարեց մեղադրյալ Արսեն Արծրունին: Թեեւ դատարանը մերժեց օրագիրը կարճ ժամանակով նրան տրամադրելու պահանջը, ինչպես նաեւ այդ առթիվ վերջինիս պաշտպանի ներկայացրած միջնորդությունը, այնուամենայնիվ Արծրունին ցուցմունքներ տալու պատրաստակամություն հայտնեց: Իսկ մինչ այդ, նրա պաշտպան Վահագն Ավագյանը բացարկ հայտնեց դատական մեղադրողներին՝ երկու դատախազներին վերջիններիս կողմից արված այն պատճառաբանության համար, որ «օրագիրն այստեղ բացարձակ կապ չունի եւ դա պաշտպանական իրավունքի ոչ մի ոտնահարում չէ»: Այնուհետեւ Վ. Ավագյանը ընթերցեց. «Ինչպես կարող է այստեղ բացարձակ կապ չունենալ մի փաստաթուղթ, որը վերագրվում է Արծրունուն, փաստաթուղթ, որը ստեղծվել է այս գործի ընթացքում եւ եղել է այս գործում, որը նաեւ արդյունավետ պաշտպանելու առավելագույն հնարավորություն կընձեռեր եւ այլն»: Դատախազ Հովհաննիսյանին նույնպես բացարկ հայտնելու հիմքը, ըստ փաստաբանի, «այս քաղաքացիական գործի նկատմամբ նրա ընդգծված անտարբերությունն է, որը վկայում է դատախազ Մ. Գրիգորյանի հետ նրա լռելյայն համաձայնության մասին»: Փաստաբանները էական տարբերություն չտեսան Մ. Գրիգորյանի՝ «օրագիրը փաստաթուղթ չէ, այլ իրեղեն ապացույց» արտահայտություններում, գտնելով, որ դրանով հիմնավորված չէ օրագիրը դատարան ներկայացնելու նրանց մերժումը:

Տես # էջ 2

ՍԱՀՄԱՆԱԳԾԵՐ

Ադրբեջանին հանձնվեց եւս 2 ռազմագերի

Օգոստոսի 21-ին Սեխիդանկերտում տեղի ունեցավ աշխարհի Անեսարանական եկեղեցիների գլխավոր քարտուղար Մեյենդ Յան Ֆարերի եւ Հելսինկյան քաղաքացիական ասամբլեայի համանախագահ Մերի Գեկլորի այցը: Նրանք ԼՂՀ են ժամանել հանրապետության իրավիճակը ծանոթանալու, դաշտային ճգնաժամի խաղաղ կարգավորման ուղիներ որոնելու նպատակով:

Յան Ֆարերը եւ Մերի Գեկլորը հանդիպում ունեցան ԼՂՀ խորհրդարանի նախագահ Կարեն Բաբուրյանի հետ, որի ընթացքում քննարկվել են քաղաքական եւ սոցիալ-տնտեսական բնույթի, ինչպես նաեւ մարտական գործողությունները վերսկսելու ռիսկի առողջական, փախստականների վերադարձման եւ գերիների փոխանակման հարցեր:

Հարկի առնելով Յան Ֆարերի եւ Մերի Գեկլորի ծառայությունը ռազմագերիների եւ պատանդների ազատարձակման գործում, ԼՂՀ ղեկավարությունը որոշեց նրանց այցի պատվին միակողմանիորեն Ադրբեջանին հանձնել երկու ռազմագերիների:

Ռազմագերիների հանձնման արարողությունը տեղի է ունեցել Աղդամի հատվածում՝ Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ: Այսպիսով, հանձնաժողովի գործունեության ընթացքում, այսինքն 1993 թ. մարտից, ԼՂՀ-ն որպես բարի կամքի արտահայտություն ադրբեջանական կողմին է հանձնել շուրջ 200 ռազմագերի:

Վ. Ա.

ՍԻՐԱՊԵՏԱԿԱՆ

Հայաստանը խոստանում է զենել մարդասպաններին

Երկկողմ համագործակցության նոր հեռանկարներ

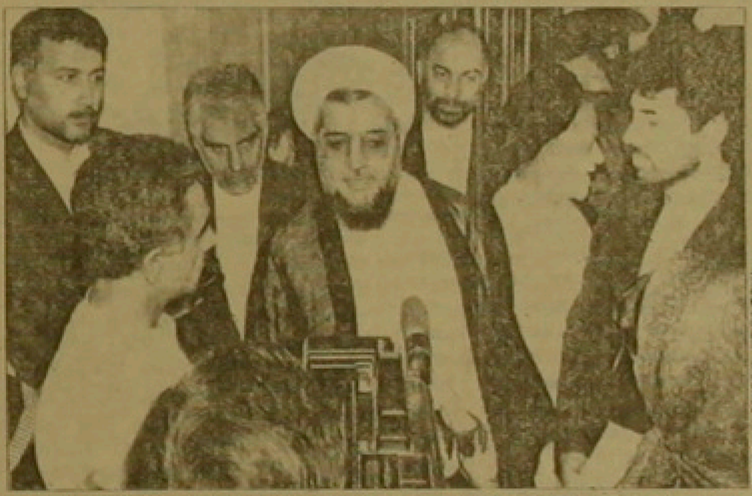

«Հայաստան կատարած նորյա այցի ընթացքում մեկ անգամ եւս հաստատած հայազգ նեղվեց նախկին նամ ստորագրված պայմանագրերին, քննարկվեցին համագործակցության նոր եզրեր, նոր հարաբերություններ հաստատվեցին երկու երկրների խորհրդարանների միջեւ, ինչպես նաեւ մեծ ուշադրություն դարձվեց տարածաշրջանային խնդիրներին»: Այսպիսի գնահատական տվեց ԻԻՀ պառլամենտական պատվիրակության ղեկավար, Իրանի մեջլիսի փոխնախագահ, անվտանգության խորհրդի քարտուղար դոկտոր Ռոհանին: Նա նշեց, որ իրենց այցը նախատեսված էր մեկ ամիս առաջ, եւ այժմ, փաստորեն, համընկավ իրանցի վարորդի սպանությանը: Պատասխանելով «Ազգի» հարցին, թե ո՞րն է Իրանի իշխանությունների դիրքորոշումը այդ ողբերգական դեպքի առիթով եւ արդյոք այն ազդեցություն կունենա հայ-իրանական հարաբերությունների վրա, դոկտոր Ռոհանին նշեց, որ առայժմ Իրանը մտահոգված է իր քաղաքացիների կյանքի անվտանգությամբ:

«Տեղի ունեցած ողբերգական իրադարձության համար Հայաստանի իշխանություններից պահանջում ենք, որ հարցը լրջորեն եւ մանրազնին քննարկեն», առանց միջամտելու փոխնախագահը, եւ հայտնեց, որ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ցավ է հայտնել այդ դեպքի կապակցությամբ: Իսկ վարչապետ Բագրատյանը ոչ միայն ցավակցություն է հայտնել, այլեւ հայտարարել, թե կձերբակալվեն բոլոր ուժերը, որոնք հայտնաբերեն մարդասպաններին: Ընդ որում, ՀՀ դատախազը 48 ժամվա ընթացքում պետք է կառավարությանը ներկայացնի մի զեկուցագիր, որը, ամբողջական տեսք ստանալուց հետո, պետք է տրվի նաեւ իրանական կողմին:

Ինչ վերաբերում է դեպքի ազդեցությանը, դոկտոր Ռոհանին նշեց, թե երբ հայկական կողմը վստահեցրեց, իրենք բավարարվեցին: ԻԻՀ-ի մեջլիսի փոխնախագահը նշեց, թե հայկական կողմը այնպես կտանի այդ գործի քննությունը որ իրենք բավարարվեն:

Երկկողմ հարաբերություններում, մեծ տեղ է տրվել խորհրդարանական կապերի աշխուժացմանը: Մասնավորապես պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել կանոնավոր հանդիպումների, միջազգային կազմակերպություններում, այդ թվում Ինտերպառլամենտում համագործակցության մասին, ինչպես նաեւ խորհրդարանական բարեկամության խմբերի ձեւավորման վերաբերյալ:

Տես # էջ 2

Արգունյան դեպքերը կարող են կրկնվել Գրոզնիում եւ Գուդերմեսում

Երեկ Գրոզնի ժամանեց Եվրոպայի խորհրդի փորձագետների խումբը, որը ծանոթանալու է Չեչնիայում ստեղծված իրադրությանը: Իսկ մինչ այդ, ավարտված է զինյալների վնասազերծման գործողությունը: Իրադրությունը խառնվում կայուն է: Արգունի միլիցիայի շենքը զինյալներից ազատելու գործողության ժամանակ զոհվել է 1 եւ վիրավորվել 19 զինծառայող: Չեչենական զինյալների հրամանատար Համզատովին հաջողվեց ողջ մնացած զինյալների հետ միասին ճեղքել համապետական ուժերի դիրքերը եւ բարեհաջող հեռանալ քաղաքից:

Չեչնիայում բանակցություններին մասնակցող ռուսական պատվիրակության ղեկավար Միխայլովը հայտարարեց, որ արգունյան դեպքերը կարող են կրկնվել Գրոզնիում եւ Գուդերմեսում, քանի որ Դուդաեւը խախտելով ստորագրված ռազմաքաղաքական պայմանագրի զինվորական մասի դրույթները, այդ քաղաքներում արդեն նշանակել է նոր պարետներ, որոնք պատրաստ են անցնել իրենց՝ ծառայողական պարտականությունների կատարմանը: Ռուսական կողմի կարծիքով, Դուդաեւի կողմից իրականացվող քաղաքականությունը ուղղված է Չեչնիայում իրադրության հետագա սրմանը, որը հղի է անկանխատեսելի հետեւանքներով տարածաշրջանի ժողովրդի համար:

Գ. Ռ.

Իսրայել-ՊԱԿ բանակցությունները վերսկսվեցին

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ, 22 ՕԳՈՍՏՈՍ, VOA: «Ահաբեկչությունը չի կարող խանգարել խաղաղության ընթացքը», այսօր հայտարարեց Իսրայելի վարչապետ Իցխակ Ռաբինը՝ ակնարկելով նախորդ օրը Երուսաղեմում պատահած ահաբեկչական ավտոպայթեցումը, որի հետեւանքով զոհվել է 6 եւ վիրավորվել 82 հոգի, ինչը ստիպել էր իսրայելական կողմին առկախել պաղեստինցիների հետ տարվող բանակցությունները: Վարչապետի հրահանգով, զոհերի թաղման արարողությունից հետո, բանակցությունները վերսկսվեցին Երուսաղեմում, հակառակ որ իսրայելական աջակողմյան «Լիկուդ» համախմբումն ու այլ կազմակերպություններ գտնում են, որ պաղեստինյան ինքնավարությունն ուղղակիորեն սպառնում է Իսրայելի անվտանգությանը: Արժե հիշեցնել, որ երկուշաբթի օրվա ահաբեկչությունը պատահել էր երբեւէկության առաջ Գազայի շրջանը վերաբացելուց ընդամենը մեկ օր հետո:

Էլեուսը հանդիպեց Հուսեյն Մաժիդին

ԱՄՄԱՆ, 22 ՕԳՈՍՏՈՍ, VOA: Իրաքի միջուկային եւ զանգվածային ոչնչացման այլ զենքերի գծով ՄԱԿ-ի հատուկ հանձնախմբի նախագահ Ռոլֆ Էկեուսը Հորդանանի մայրաքաղաքում հանդիպեց Իրաքից փախուստ տված բարձրաստիճան պաշտոնատարի՝ Սադդամ Հուսեյնի փեսա Հուսեյն Կամել ալ Մաժիդի հետ, իրաքյան գաղտնի զենքերի ծրագրերի մասին նրա տեղեկություններին անծանոթ հասու լինելու համար:

Ադրբեջանը տուժում է Ռուսաստանի հետ առեւտուրը սահմանափակելուց

Ինտերֆաքսը հաղորդում է, որ Ռուսաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ առեւտրի սահմանափակումը 1995 թ. առաջին 6 ամիսների ընթացքում հանգեցրել է քիմիական եւ նավթաքիմիական արդյունաբերության անկմանը եւ որոշ գործարանների փակվելուն: Ադրբեջանական պաշտոնատար անձանց հաղորդած տվյալներից ելնելով, առեւտրից ստացվող կապիտալի շրջանառությունը ընկել է 1993 թ.-ին 391,1 մլն-ից 1994 թ.-ին՝ 257,2 մլն դոլլարի եւ 32,1 մլն դոլլարի 1995 թ.-ի առաջին վեց ամիսների ընթացքում: Համաձայն Ինտերֆաքսի հաղորդագրության, դա հատկապես անդրադարձել է քիմիական եւ նավթաքիմիական արդյունաբերության վրա, որովհետեւ վերջիններս խորապես ինտեգրացված են Ռուսաստանի տնտեսությանը, արտադրությանը եւ վաճառքին:

Ռուսաստանը կրճատել կամ դադարեցրել է նաեւ հում նավթի, ներկերի, անվադողերի, ծծմբի եւ ուրիշ այլ արտադրանքի առաքումը: Ադրբեջանը իր հերթին դադարեցրել է գյուղատնտեսական տեխնիկայի, անվադողերի եւ արհեստական կաուչուկի առաքումը Ռուսաստան:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հայաստանը խոստանում է գտնել մարդասպաններին

Սկիզբը էջ 1

Ուղղվել է նաեւ, որ մեջլիսի հետազոտությունների կենտրոնը համագործակցի Հայաստանի Ազգային ժողովի համապատասխան օղակների հետ։ Պետք է աշխուժացվեն նաեւ մշակութային կապերն ու գիտահետազոտական կենտրոնների միջեւ համագործակցությունը։ Ավելի մեծ ուշադրություն պետք է դարձվի ներդրումներին եւ համատեղ ձեռնարկությունների համագործակցությանը։ Մեջլիսի փոխնախագահի ասելով, Հայաստանի վարչապետը հավաստիացրել է, թե Իրանի հետ համագործակցության հարցում որեւէ սահմանափակում չկա։ Արաքս գետի կամուրջը, Իրանից գազամուղի անցկացումը, էներգահամակարգին միացման, արդյունաբերության բնագավառում եւ մասնավոր սեկտորում կատարված աշխատանքներն արդեն սկսված ծրագրերի մասն են կազմում։ Երեւանում կայացած հանդիպումների ընթացքում բարձրացվել է նաեւ մաքսատան հետ կապված խնդիրը։ Իրանյան կողմը պահանջել է, որ մաքսատունը 24 ժամ աշխատի եւ որոշ խնդիրներ լուծվեն։

Բացի այդ, Իրանն ունի ազատ տնտեսական գոտիներ, որտեղ հայ մասնավոր անձինք կարող են օգտվել կապիտալ ներդրումների համար առկա լիբերալ օրենքներից։

Արտգործնախարար Վահան Փափազյանի հետ քննարկելով ղարաբաղյան խնդիրը, դոկտոր Ռոհանին եկել է այն եզրակացության, որ մի շարք սկզբունքային հարցերում կողմերի դիրքորոշումները համընկնում են. 1. հրադադարի պահպանում, 2. կնճռոտ հարցերի լուծում բանակցությունների միջոցով եւ 3. գրավված տարածքների վերադարձում։ Ընդ որում, նրա ասելով, Վահան Փափազյանը հայտարարել է, թե Հայաստանը որեւէ տարածքային պահանջ չունի Ադրբեջանի նկատմամբ։ Նավթամուղի խնդրի շուրջ իրանական կողմի տեսակետը միանշանակ է։ Կոնսորցիումն այդ խնդրով կզբաղվի, երբ հստակեցվի Կասպից ծովի կարգավիճակը։ Դոկտոր Ռոհանին նշեց նաեւ, թե բանակցությունների օրակարգում ատոմային համագործակցության հարց չի դրվել։

Նա հայտնեց, թե Իրանը ուշադիր հետեւում է իր հարեւան երկրում տեղի ունեցող իրադարձություններին եւ հուսով է, որ Հայաստանում միշտ կայունություն կլինի։ «Մենք գոհ ենք այս այցելությունից եւ վստահ, որ երկկողմ հարաբերություններն էլ ավելի կզարգանան», ասաց նա։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Առայժմ միայն նվազում է վարկածների թիվը

Օգոստոսի 12-ին Գորիս-Կապան ճանապարհին իրանցի վարորդի սպանության հետաքննությունը ընթացքի մեջ է։ Գորիսի ՆԳ բաժնի պետ, փոխգնդապետ Սուրեն Խոյլունցի վկայությամբ բաժնի աշխատակիցները հանցագործությունը բացահայտելու աշխատանքներ են տանում օրնիբուն։ Առայժմ միայն նվազում են վարկածները։ Իրանը Հայաստանին կապող Մեղրի-Երեւան ավտոճանապարհը Գորիսի շրջանի տարածքով անցնում է շուրջ 50 կմ։ Այստեղ շատ են ոլորանները, վերելքները, ուր ծանրաքարշ մեքենաները ստիպված դանդաղեցնում են ընթացքը եւ ակամա նպաստում հանցագործ մտադրությունների իրականացմանը։ Միայն Գորիսի ՆԳ բաժնի ուժերով մայրուղու այդ հատվածի վերահսկումը դժվար է։ Արդեն բացահայտվել են իրանական մեքենաների կողոպուտով զբաղվող մի քանի հանցագործ խմբեր։ Իրանցի վարորդի չարաբաստիկ սպանությունը կատարվել է անտառային գոտում, ուր Հայաստանի տարբեր շրջաններից ամեն օր տասնյակ, նաեւ օրինական ձեւով զենք կրող անձնակազմերով ավտոմեքենաներ են փայտափայտի համար գալիս անտառ։ Հայ-իրանական զարգացող հարաբերություններին պատիվ չբերող միջադեպի հետաքննությունը շարունակվում է, ձեռք են բերվել նոր փաստեր։

ՍԵՐԳԵՅ ՉԱՐԼԵՐՅԱՆ, Գորիս

ՀՅԴ ԴԱՏ

Ա. Արծրունին ցուցմունքները կշարունակի 24 հարցերի պատասխանն ստանալուց հետո

«Ես պետք է ասեմ, թե ինչու ինձ մեղավոր չեմ ճանաչում»

Սկիզբը էջ 1

Իսկ Արծրունին շարունակեց ցուցմունքներ տալ, որոնցից, ինչպես նշեց ընթացքում, այն տպավորությունը չստեղծվի, թե չի ցանկանում։ Արծրունու այսօրվա բացատրությունները հիմնականում վերաբերում էին մեղադրական եզրակացությամբ իրեն վերագրվող «թաքստոցներին» բնակարաններին, որոնց մասին խոսելիս նա նշեց, որ ինքը երբեք թաքնված չի եղել, իսկ տվյալ բնակարանները խուզարկելիս ռազմամթերք ու կապի միջոցներ չեն հայտնաբերվել։ Փոխարենը բնակարանում եղել է մի ատրճանակ, որը չեն նկատել, սակայն ինքը հանձնել է ԱԱՊՎ աշխատակիցներին։ Նա հայտնեց նաեւ ատրճանակի ձեռքբերման հանգամանքները։ Իր տնտեսական գործունեության մասին խոսելիս, Արշակի ցուցմունքներ տվեց նաեւ այդ ընթացքում իրեն այս կամ այն կերպ առնչված անձանց մասին, որոնք իր ձերբակալությունից հետո հարցաքննվել են, իսկ մի մասի նկատմամբ քրեական գործ է հարուցված։ Հայտնեց, որ նրանցից շատերն իրեն օժանդակել են մամուլից տնտեսական ինֆորմացիա հավաքագրելու հարցում, քանի որ նման ամսագիր հրապարակելու մտադրություն է ունեցել։ Արծրունին 25 կետից կազմված իր հարցապնդումները, բացառությամբ մեկից, այսօր ներկայացրեց դատավորին, հայտարարելով, որ հետագա ցուցմունքները կշարունակի դրանց պատասխանները կամ նրանցում ներառված պահանջները ստանալուց հետո։ Հարցերը վերաբերում էին իր գրասենյակից եւ բնակարանից առգրավված փաստաթղթերի պատկանելությանը, որոնցում, ինչպես հայտնեց, ֆանտաստիկ փոփոխություններ են կատարվել։ Մեկից անհետացել է 160 դիսկետ, իսկ մյուսում 256 ավելացել է։ Նշված բնակարաններում առաջին եւ երկրորդ խուզարկությունների ժամանակ կազմված արձանագրություններում աչքի զարնող խախտումներ են արձանագրվել։ Նախապես տեղեկացրել էր, որ իր սեյֆի դռներից մեկը չէր փակվում, իսկ մյուսը չէր բացվում բանալի չլինելու պատճառով։ Առաջին խուզարկության ժամանակ արձանագրության մեջ նշվել է, որ այն դատարկ էր, իսկ երկրորդ խուզարկության ժամանակ գրանցվել է, որ «Քերոփ» գործի փաթեթը եւ անկետաները հայտնաբերվել են այնտեղ։ Նա դատարանից պահանջեց 160 դիսկետները եւ նրանց հետազոտությունները, ցանկացավ առանձնացված տեսնել հավելյալ 125 դիսկետների պարունակությունը, ինչպես նաեւ ձերբակալության ժամանակ երկու բնակարաններում կատարված տեսագրությունները կամ նրանց ոչնչացման պատճառները։

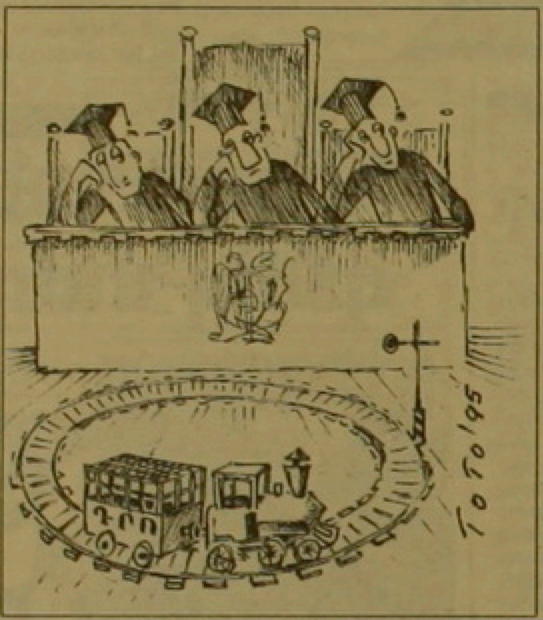

Դատավորի կողմից շարունակվող հարցադրումներին, որ Արծրունին դրանցից բացի, նախաքննության ժամանակ այլ ցուցմունքներ էլ է տվել, թող շարունակի խոսել այդ մասին, նա պատասխանեց. «Տեղեկություններս անբավարար են ինձ պաշտպանելու համար։ Ես պետք է ասեմ, թե ինչու ինձ մեղավոր չեմ ճանաչում»։ Դատավորի հարցադրումների դեմ առարկեց Արծրունու պաշտպանը. «Ձեր կոչվածքը հուշում է, որ դուք անուղղակի ուժային ճնշում արագացրիք դեպքերի ընթացքը այն հունով, որ Արծրունին չկարողանա իրեն պաշտպանել»։ Փաստաբան Վ. Ափոյանը կրկին իր բողոքն արտահայտեց «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում նախորդ նիստի կապակցությամբ խեղաթյուրված տեղեկատվություն տպագրելու առթիվ, որի համար դատավոր Է. Մանուկյանը Արմենպրեսի թղթակցից պահանջեց գրել միայն այն, ինչի մասին խոսվում է դատարանի դահլիճում։

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՀԵՏԸՆՏՐԱԿԱՆ

«Կանայք հայոց աշխարհի»-ն ընդդեմ ԿԸՀ-ի դատը սպառնում է երկարատեւ լինել

Ինչպես հայտնել էինք մեր թերթի նախորդ համարներից մեկում, «Կանայք հայոց աշխարհի» կազմակերպության ընդդեմ ԿԸՀ հարուցած հայցադիմումի քննարկումը Արաբկիրի ժողդատարանում պետք է շարունակվեր օգոստոսի 17-ին, սակայն տեղափոխվել էր կապված ժողդատավոր Ներսիսյանի պատահած դժբախտության հետ։

Դատը վերսկսվեց օգոստոսի 22-ին, այս անգամ, զավեշտ, խիստ նյարդային մթնոլորտում։ Պատճառը օգոստոսի 17-ին ծագած թյուրիմացությունն էր, այդ եւ հաջորդ օրերին նշանակված բոլոր նիստերը դատավոր Ներսիսյանը հետաձգել էր, քանի որ բացակայելու էր քաղաքից։ Սակայն բացառության կարգով, հաշվի առնելով, որ արդեն դատարան էր բերված այդ օրը կայանալիք քրեական գործով մեղադրվող կալանավորը, տիկին Ներսիսյանը, մեկ ժամով հետաձգելով իր մեկնումը, վարել էր դատը։ Այդ «փաստը» հայտնի էր դարձել «Կանայք հայոց աշխարհի» կազմակերպության նախագահ Ժաննա Մանուկյանին, որը, առանց ստուգելու, դատավորն իսկապե՞ս մեկնել էր քաղաքից, թե՞ շարունակել էր աշխատանքը, այստեղ դիտավորություն էր կասկածել եւ որոշել, որ իրեն «խաբել են» (մանավանդ որ, ահազանգ էր ստացել Նոր Հաճն գյուղից, թե երեւանից եկած ինչ-որ մարդիկ մտնում են տներ եւ փորձում գրություններ կորզել բնակիչներից, իր ընտանիքի մի անդամը պաշտոնաթերթիկներում ստորագրել էր մյուսի փոխարեն)։

Այս թյուրիմացությունը տիկին Մանուկյանի համար հիմք էր հանդիսացել բացարկ հայտարարելու դատավոր Ներսիսյանին (բացարկում նշված էին դատավորին անվստահություն հայտնելու մի քանի պատճառներ, բայց գլխավորը, ըստ երեւույթին, վերոհիշյալն էր)։

Պատասխանող կողմի պաշտպան Եղիազարյանը եւ դատախազ Պառնիկյանը, անհիմն համարելով բացարկը, առաջարկեցին չբավարարել այն։ Խորհրդակցելուց հետո դատարանը որոշեց, որ բացարկը հիմնավորված չլինելու եւ օրենքի պահանջներից չբխելու հետեւանքով, չի կարող բավարարվել։

Դատական նիստը ընդմիջվեց եւ ընդհատվեց, քանի որ տիկին Մանուկյանը հայտարարեց, թե նպատակահարմար չի համարում իր հետագա մասնակցությունը դատական նիստին դատավորի չվստահելու պատճառով եւ լքեց դատական նիստը։

Այսպիսով, այս անգամ եւս դատը չծավալվեց իր հիմնական նյութական 3856 ստորագրությունների կեղծ կամ անվավեր լինելու հիմնավորմանը (կամ հերքմանը), եւ չհասավ իր տրամաբանական ավարտին. դատավոր Ներսիսյանի որոշմամբ դատը հետաձգվեց օգոստոսի 31-ին։

ԱՆՆԱ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Նախատեսվում է կարգավորել հեռախոսակապը

Այս տարվա մայիսին ամերիկյան «Տրանս Վորլդ Տելեկոմ» եւ «ԱՏԵւՏ» հեռախոսային ընկերությունները «Արմենտել» համատեղ ձեռնարկության հետ միասին կազմել են 1,5 մլն դոլար արժողությամբ ծրագիր, որի համաձայն սեպտեմբերին Հայաստան կներմուծվեն օպտիկաթելային հեռախոսակաբելներ, հայտնեց «Արմենտել» համատեղ ձեռնարկության տնօրեն Վահրամ Սողոմոնյանը։

Հոսանքի անկայունության եւ կոռոզիայի հետեւանքով վնասվում են հեռախոսակաբելները, կտրվում է կապը, հեռախոսագծերում հայտնվում են այլ բաժանորդների հեռախոսազրույցներ, կամ էլ բաժանորդի համար շատ դժվար է լինում զանգահարել որեւէ հեռախոսահամարով։

Օպտիկաթելային կաբելների ներդրումով կվերանան այդ թերությունները, որովհետեւ այդ կաբելները միջկայանային են եւ միմյանց են կապելու հեռախոսային հանգույցները։ Դրանք կապահովեն միջազգային, միջքաղաքային հեռախոսակապը։ Աշխատանքների երկրորդ փուլում (գալիք տարվա կեսերին) նախատեսվում է կարգավորել տեղական հեռախոսակապը։ Ծրագրվում է տեխնիկապես վերազինել մայրաքաղաքի կարեւոր հեռախոսակայանները։

- Տեղական հեռախոսակապի հիմնահարցերը միանգամից լուծել հնարավոր չէ, ասաց Վահրամ Սողոմոնյանը, անհրաժեշտ է արմատապես վերակառուցել հեռախոսացանցը, որի համար անհրաժեշտ են հսկայական գումարներ։ Մենք աշխատում ենք վերակառուցել միջազգային հեռախոսակապը։ Դա թույլ կտա միջազգային կապի շահագործումից ստացվող գումարների զգալի մասը օգտագործել տեղական հեռախոսացանց ներդնելու նպատակով, փոխարինելու այդ ցանցի հետ կապված կորուստները։

ԱԶԱՏ ՄԱՐՏՅԱՆ

ԹՆՋՈՒԿ

Միգլ-Ա1

Ինչպես նշել էինք երեկվա համարում, Միգլ կոնցեռնի նախագահը աշխատանքից հեռացրել է Ա1-ի տնօրենին։ Փաստին տված հարցազրույցում Ա1 ստուդիայի տնօրեն Սերոբ Մովսիսյանը մանրամասնորեն հայտնել է. «Օգոստոսի 11-ին նոր էի վերադարձել Կատովիցեից, երբ զանգահարեցին տուն ու ասացին, որ ինչ-որ մարդիկ եկել ու փոխում են դռների փականները եւ զմռսում սենյակները։ Ես շտապ գնացի ստուդիա եւ այստեղ հանդիպեցի Ա1 ստուդիայի փայատեր ընկերոջս, որն անօրինական հրամանագրով փակել էր ստուդիայի բոլոր դռները։ Ստիպված էի դիմել դատախազություն։ Մեկ շաբաթ ուշացումով դատախազության աշխատակիցները եկան, որ պարզեն պատճառները։ Օգոստոսի 21-ին նրանք հանդիպում ունեցան Միգլ կոնցեռնի տնօրեն Լեւոն Գեւորգյանի հետ, որը նրանց բացատրություններ էր տվել իր գործունեության մասին։ Դրանից հետո ինձ ու գլխավոր հաշվապահին աշխատանքից ազատելու հրամանը համարվել էր անօրինական»։

Նշենք, որ Միգլ կոնցեռնը 50 տոկոս փայատիրոջ իրավունքով մասնակցել է Ա1 ստուդիայի հիմնմանը 1991 թ. հունվարին եւ մինչեւ վերջերս երկուստեք հարաբերություններում որեւէ լարվածություն չի եղել։ Սակայն մարտի 30-ից հետո, երբ Ա1-ը հեռուստատեսության հետ պայմանագիր է ստորագրել երկրորդ ալիքով հաղորդումներ հեռարձակելու վերաբերյալ, պատկերը սկսել է փոխվել։ Պրն. Մովսիսյանը դժվարանում է բացատրություն տալ իր գործընկերոջ գործողություններին։ Ըստ նրա, միանշանակ է միայն այն, որ Միգլ կոնցեռնի տնօրենը որեւէ փաստաթղթով իրեն վերապահվող իրավունք չունի նշանակումներ կատարել Ա1-ում կամ փոփոխություններ իրականացնել գործող անձնակազմում։ Վատագույն դեպքում կոնցեռնի տնօրենների խորհուրդը կարող է որոշում կայացնել առ այն, որ այս կամ այն փայատերը իր նախապես ներդրած բաժինը վերցնելով պետք է դուրս գա գործից։ Նման մոտեցումն էլ, ըստ պրն. Մովսիսյանի, ուղղակի անհնար է, քանզի կոնցեռնը որպես այդպիսին, առավել եւս տնօրենների խորհուրդ, այլեւս գոյություն չունի, եւ Ա1-ը մնացել է որպես միակ իրապես գործող օղակը։ Ամենամեծ տարակուսանքն է առաջացնում այն ջանադրությունը, որով Միգլի ղեկավարությունը փորձում է նոր տնօրենի պաշտոնում հաստատել Գեղամ Վասիլյանին, որն արդեն իսկ ներկայացել է Ա1-ի կոլեկտիվին եւ հայտարարել, թե նախկին տնօրենն ազատվել է աշխատանքից արտադրական կարգապահության եւ ֆինանսական խախտումների համար, միաժամանակ խոստանալով նրանց առաջիկայում ապահովել յուրօրյա եթերով։

Ա1-ի տնօրենը կապ չի տեսնում հեռուստառադիովարչության հետ ձեռք բերված պայմանավորվածության եւ Միգլի գործողությունների միջեւ, համարելով դա պարզ զուգադիպություն։

Այս ամենին ավելացնենք նաեւ այն, որ երեկ Ա1-ի աշխատակիցները 1.5 ժամ իրենց աշխատասենյակների դռների առջեւ սպասելուց հետո հեռացել են։ Իսկ Միգլի նախագահից ինչպես «Լրագիրը», այնպես էլ «Ազգը» այդպես էլ չկարողացան որեւէ մեկնաբանություն ստանալ, թեեւ մեզ հայտնի դարձավ, որ «Լրագրի» մեր գործընկերոջը հաջողվել է զրուցել Լեւոն Գեւորգյանի հետ, բայց վերջինս կտրուկ կերպով հրաժարվել է որեւէ հարցազրույց տալ մամուլի ներկայացուցիչներին։

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ե տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, ATAT (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ տառանիշերը ԴԱՆԻԷԼ ԳԱԼԱՊՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

1995-ին ՀՀ կառավարությունը նախատեսել է մշակել հատուկ ծրագիր Հայաստանից արտահոսքի պատճառների դեմ պայքարելու և այն կարգավորելու համար: «Մարդկային զարգացման զեկույցի» համաձայն, արտագաղթի ընթացիկ վիճակագրական հաշվառ-

Արտագաղթողների 15-18 տոկոսը որակյալ շինարարներ ու բանվորներ են, որոնք 1991-94 թթ. համապատասխան ձեռնարկների բացակայության և շինարարության գրեթե լրիվ բացակայության պայմաններում հայրենիքում դարձել էին գործազուրկ:

ոլորտի հնարավորություններից, ունեոր խավի ոչ իշխանամետ ներկայացուցիչները պատրաստված են ընտրել գաղթի ճանապարհը: Նրանք ապաստանում են գերազանցապես բարձր զարգացած կապիտալիստական երկրներում:

Արտագաղթողների ամենաբազ-

ՑԱՎՈՏ ՀԱՐՑ

Արտագաղթի շարժերը սոսկ թվերը չեն որոշում

ռումները թերի են: Հենվելով մասնավորապես ստացված հացի բաշխման կտրոնային հաշվառման, բնակիչների ընտրանքային հետազոտությունների, օդանավակայաններում ժամանող և մեկնող ուղևորների գրանցման, [illegible] հաշվառման, ինչպես նաև այլ անուղղակի դիտարկումների վրա, 1991-1994 թթ. ժամանակահատվածի համար հնարավոր է գրանցել միայն 300-350 հազար քաղաքացիների արտագաղթի փաստը: Մինչդեռ, այլ դիտարկումների համաձայն, արտաքին տեղաշարժի հաշվեկշիռը նույն տարիներին տատանվել է 200-800 հազարի սահմաններում:

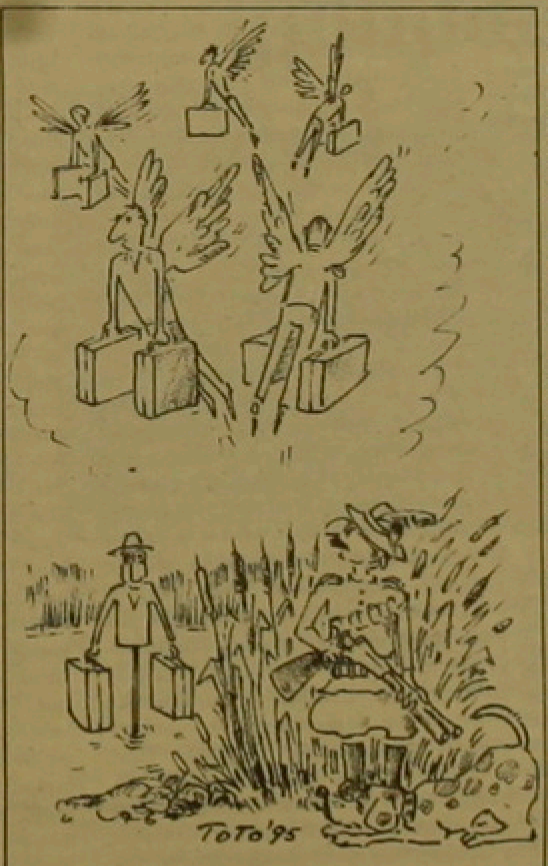

Այնուամենայնիվ, տվյալ պարագայում արտահոսքի գործընթացի մեջ ներգրավված անձանց ճշգրիտ թիվը չէ, որ որոշում է ստեղծված աղետալի իրավիճակի իրական չափերը: Տվյալ գործընթացում կարևոր է վտարանդիության պատճառա-հետևանքային կառուցվածքը:

Արտագաղթողների մինչև 15 տոկոսը (այստեղ և հետագայում բերված են «Մարդկային զարգացման զեկույցի» տվյալները) որակյալ մասնագետներն են, որոնք ՌԴ-ում կամ Արևմուտքում նույնիսկ ոչ լավագույն, սակայն մասնագիտական աշխատանքի անցնելու դեպքում վարձատրվում են առնվազն 40-50 անգամ բարձր, քան Հայաստանում: «Ուղեղների» արտահոսքը հետևանք է բազմաթիվ արտադրությունների և գիտահետազոտական ինստիտուտների «լուծարման»:

Վտարանդիների մինչև 20 տոկոսը ունեոր խավի ներկայացուցիչներն են, որոնց կուտակած միջոցները երաշխավորում են բարեկեցիկ ապրելակերպ Հայաստանից դուրս: Նրանց արտագաղթի գլխավոր պատճառը հանրապետությունում ստեղծված ծայրահեղ անբարոյական միջավայրն է, ինչպես նաև տնտեսության խիստ բնորոշված մոնոպոլիզացումը: Զուրկ լինելով անկախ արտադրություն հիմնելու կամ պարզապես բուն արժանավույն իրենց հանգիստը կազմակեր-

մաքանակ խումբը (35-40 տոկոսը) ակտիվ տարրերն են, որոնք չեն տեսնում գոյատևման որևէ երաշխիք հայրենիքում: Ակտիվ տարրերը հիմնականում մեկնում են ՌԴ և ԱՊՀ այլ երկրներ: Վերջապես հեռացողների շուրջ 10 տոկոսը զինվորական ծառայությունից խուսափող երիտասարդներն են:

Արտահոսքի նման խճանկարը անհասկանալի է դարձնում, թե ի՞նչ է ներառում նախատեսված ծրագիրը: Եվ քանի որ գաղթի հիմնական պատճառներն անմիջականորեն պայմանավորված են մեր հանրապետությունում տիրող իրավական, ժողովրդավարական, սոցիալական և տնտեսական պայմաններով, ապա հիշյալ ծրագրի կայացումը հնարավոր է միայն նշված ոլորտներում կարգուկանոն հաստատելուց հետո: Յուրաքանչյուր քաղաքական ծրագիր հզոր է, երբ կողմնորոշված է սոցիալական գործոնի շահերի ուղղությամբ: Մինչդեռ մեզանում նման որևէ միտում չի նկատվում: Այս ամենի հետևանքով հանրապետությունն այսօր զրկվում է սեփական մտավորականներից, գիտնականներից, բանվորներից, ակտիվ և շարժունակ տարրերից և այլն: Փոխարենը ի հայտ են գալիս և հրապարակվում ինչ-որ ցուցանիշներ, որոնք ոչ մի կապ չունենալով բնակչության շահերի հետ, փորձում են վերջինիս համոզել, որ ամեն ինչ լավ է:

Ա. Դ.

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Ազգային փոքրամասնությունները կարևոր են համարում Ազգային ժողովում ունենալ իրենց ներկայացուցիչը

«Նոյյան տապան» գործակալության թղթակից Վայանն Մովսիսյանի հարցերին է պատասխանում Հայաստանի ազգությունների միության նախագահ Վլադիմիր Չաչոնը:

- Հայաստանում այսօր կա 8 ազգային փոքրամասնություն (ռուսներ, ուկրաինացիներ, քրդեր, հրեաներ, հույներ, եզդիներ, ասորիներ, գերմանացիներ), որոնք կազմում են Հայաստանի բնակչության մոտ 5 տոկոսը: Ի՞նչ հիմնահարցեր ունեն նրանք և դրանցից որո՞նք են հրատապ լուծում պահանջում:

- Այսօր Հայաստանի ոչ հայ ազգաբնակչության առջև ծառացած բազմաթիվ խնդիրներից մի մասը բխում է հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակից և ընդհանուր է բոլոր հայաստանցիների համար: Խոստովանենք, որ այսօր սրվել է ազգային լեզվի պահպանության հարցը: Այն հանգամանքը, որ հանրապետությունում անցում է կատարվել միայն հայերեն լեզվի գործածության, նպաստում է գործազրկության, արտահոսքի աճին և առաջացնում է այլ խնդիրներ:

Այսօր հայաստանաբնակ այլազգիները ստիպված են լինում լքել հանրապետությունը ոչ այնքան սոցիալական դժվարություններից, որքան լեզվական անպաշտպանվածության, իրենց ազգային ավանդույթներն ու մշակույթը զարգացնելու հնարավորության բացակայության պատճառով:

Ազգային համայնքների համար այսօր խիստ կարևոր է մեկ մշակութային կենտրոնի ստեղծումը: Մյուս կողմից Հայաստանում ազգային փոքրամասնությունների մտավոր ներուժը կարծես թե անտեսված է: Օրենսդիր և գործադիր մարմինների տարբեր օղակները, որոնցում այսօր աշխատում են ազգությամբ միայն հայեր, պետք է հաշվի առնեն նաև ազգային փոքրամասնությունների մտավոր ներուժը՝ տարբեր ազգությունների ներկայացուցիչներին ընդգրկելով պետական աշխատանքի մեջ:

- Այդ հարցերի լուծման ինչպիսի՞ ճանապարհներ եք տեսնում:

- Լուծման միակ ճանապարհն այսօր Հայաստանում ապրող ազգային փոքրամասնությունների նկատմամբ անհրաժեշտ պետական քաղաքականության հստակեցումն է: Իսկ դա պետք է արտացոլվի «Ազգությունների նկատմամբ պետական քաղաքականության» մասին ՀՀ նախագահի հրամանագրում: Ի դեպ, նմանատիպ հրամանագրեր արդեն ստորագրել են գրեթե բոլոր ԱՊՀ պետությունների ղեկավարները, նույնիսկ Ադրբեջանի:

- Օրերս ՀՀ նախագահի գլխավոր խորհրդական Ժիրար Լիպարիտյանն ընդունեց Հայաստանի ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներին: Ի՞նչ հարցեր բարձրացվեցին և ինչպե՞ս եք Դուք գնահատում հանդիպման արդյունքները:

- Հանդիպումը նախաձեռնել էր անձամբ Ժ. Լիպարիտյանը: Նրա նպատակն էր ծանոթանալ Հայաստանի ազգային փոքրամասնությունների խնդիրներին: Մեր կողմից արված առաջարկություններից մեզ համար խիստ կարևոր էին հատկապես երկուսը. առաջին, որ ազգային համայնքների ներկայիս հարցերի լուծման համար հանրապետության նախագահի աշխատակազմում անհրաժեշտ է ունենալ այլազգի համայնքները ներկայացնող մեկ պաշտոնյա: Երկրորդ, մենք գտնում ենք, որ հանրապետության նոր Սահմանադրությամբ հնարավորություն չի տրված ՀՀ Ազգային ժողովում ունենալ համայնքների միության ներկայացուցիչ: Առաջարկությունն այն էր, որ մինչև ՀՀ Հիմնական օրենքում համապատասխան հավելում կատարելը, ԱԺ-ն հնարավորություն տա Ազգությունների միությանը ԱԺ-ում ունենալ իր ներկայացուցիչը, թեկուզև խորհրդակցական ձայնի իրավունքով:

Ուզում եմ նշել, որ Հայաստանի այլազգի համայնքների ներկայացուցիչների՝ նման բարձր մակարդակի և գործնական հանդիպումն առաջինն էր, որը, հույս ունենք, կշարունակվի հետագայում ևս: Մեզ հատկապես ուրախացրեց այն հանգամանքը, որ Հայաստանի ներկայիս իշխանությունները ազգային փոքրամասնությունների հարցում չեն եզրափակվում միայն գաղափարներ առաջարկելով, այլև լուրջ հիմքեր կան եզրակացնելու, որ մոտ ժամանակներում նրանք հիմնահարցերի լուծման համար կձեռնարկեն կոնկրետ, գործնական քայլեր:

- Ի՞նչ նպատակով է ստեղծվել Ազգությունների միությունը: Ինչպիսի՞ն է համագործակցությունը առանձին համայնքների միջև և պետական կառույցների հետ:

- Հայաստանի ազգությունների միությունը որպես հասարակական կազմակերպություն գրանցվել է անցյալ տարվա դեկտեմբերին: Նրա մեջ միավորված են բոլոր ազգային համայնքների 11 տարբեր հասարակական, ազգային ու մշակութային կազմակերպություններ, որոնք ստորագրել են Հայաստանի ազգությունների միության հռչակագիրը Հայաստանի բոլոր ազգային փոքրամասնությունների վերաբերյալ: Հռչակագրում նշված է նաև, որ Ազգությունների միության անդամ կարող են դառնալ այն այլազգիները, որոնք չունեն իրենց համայնքները և ժամանակավորապես ապրում, աշխատում կամ սովորում են Հայաստանում: Մեր միությունը չի պատկանում որևէ կուսակցության կամ քաղաքական հոսանքի: Այն ունի մի գլխավոր նպատակ՝ միավորել Հայաստանի բոլոր ազգային փոքրամասնությունների համայնքները՝ իրենց ընդհանուր հիմնահարցերը միացյալ լուծելու համար, և օգնել Հայաստանի պետականության ամրացմանը: Այսօր հայ ժողովուրդը մեզ շատ լավ է հասկանում ու ընդունում, մնում է միայն հաղթահարել պետական կառույցների կողմից ստեղծվող պատնեշները: Բոլոր խնդիրները հնարավոր է լուծել միմիայն պետական հովանավորության առկայության դեպքում:

ՆՏ

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԶԲՈՍԱՅԳԻՆԵՐ

Հոգսերը շատ են, դրանցով զբաղվողները՝ չափազանց քիչ

Այսօր երևանյան զբոսայգիներում տխուր է: Սրճարանները փակվել են: Նստարաններ [illegible] չկան: Կարուսելները չեն պտտվում (հոսանքի կամ հաճախորդների բացակայության պատճառով), իսկ երբ պտտվում էլ են, ապա միայն 2-3 երեխայի համար:

Երևանի Կիրովի անվան զբոսայգու (որ քաղաքապետարանի անմիջական հսկողությունն է «վայելում») տնօրեն Սարգիս Գալոյանը այստեղ աշխատում է գրեթե 40 տարի, հրաշալի գիտի այգու յուրաքանչյուր թուփը, ծառը, [illegible] նախկին նստարանները: Այգու անմխիթար վիճակը, ասում է նա, ավելի խոր արմատներ ունի, քան պարզապես վերջին տարիների մեր ապրելակերպի «կապիտալիստացումը»: Դրա նախադրյալները ստեղծվել են դեռևս 1974 թ-ին, երբ այգին «մասնատվեց»՝ ազատվելով մի շարք գոտիներից: Այգու կանաչապատման, ջրելու աշխատանքները տնօրինում է քաղխորհրդի կանաչապատման վարչությունը, ջրանցքները, շատրվանները, բոլոր ջրային տարածքները (որոնք այսօր բացարձակապես ջրազրկված են)՝ կոմունալ տնտեսության ջրային մակերևույթների վարչությունը, լուսավորությունը (որ բոլորովին չի գործում)՝ արտաքին լուսավորության վարչությունը, հուշարձանները՝ հուշարձանների կոմիտեն, առևտրի կետը՝ առևտրի վարչությունը և այլն: Պատասխանատու են շատերը, իսկ իրականում ոչ ոք պատասխան չի տալիս: Նշված բազմաքանակ «պատասխանատուները» այսօր իրենց անպատասխանատվությունն արդարացնելու հրաշալի միջոց ունեն. չունենք, չկա, փող չկա, նյութական միջոցներ չկան, լրատվամիջոցներ էլ (դրսացիք) չկան ու չկան:

Այգու վիճակը խիստ հակասանիտարական է: Զուգարանները չեն գործում (սա էլ ջրի բարեկարգման վարչության տնօրինության տակ է): Այգին ունի ընդամենը մեկ հավաքարար 2000 դրամ աշխատավարձով, որը օրական մեկ անգամ իրեն տրվող անվճար սնունդը նախընտրում է իր, այսպես կոչված, աշխատավարձից, և դա հասկանալի է:

Այգու տնօրենը (նրա տնօրինության տակ են կարուսելային տնտեսությունը, զանգվածային մշակութային միջոցառումները) փորձում է վերակենդանացնել այգու երբեմնի աշխուժությունը: Այգու ամայությունն ինչ-որ չափով փարատելու համար այստեղ ամեն օր կազմակերպվում են խաղեր, ինքնագործունեության համերգներ՝ այգու ինքնագործ խմբերի մասնակցությամբ (պարի, ասմունքի խմբեր, [illegible] «[illegible]» խումբը, որոնք դեռ գոյատևում են այգու առող եկամուտների հաշվին): Սա, իհարկե, ինչ-որ չափով օգնում է այգու տխուր առօրյայի աշխուժացմանը: Միջոցառումները կազմակերպվում են օրվա շոգ ժամերին (պատճառը երեկոյան ժամերի տրանսպորտի հետ կապված խնդիրներն են), երբ շատերը չեն համարձակվում դուրս գալ տնից, և երեխաների մեծ թիվը չի ապահովվում:

Հոգսերը շատ են, դրանցով զբաղվողները՝ չափազանց քիչ: Այգին շուրջօրյա հսկողով ապահովելու բազմաթիվ խնդրանքներին քաղխորհուրդը չի արձագանքում: Մինչդեռ քաղաքի ընտրյալ այգիները («Հաղթանակ» զբոսայգի, Զանգվի կիրճ), որոնք, ինչպես ասում են «չար լեզուները», հովանավորվում են ազդեցիկ պետական այրերի կողմից, արտոնյալ վիճակում են:

Այն հարցին, թե չափազանց բարձր չէ՞, արդյոք, մանկական կարուսելներից օգտվելու համար սահմանված 50 դրամ վարձը, տնօրենը պատասխանեց, թե այն միասնական է ամբողջ քաղաքի համար, հաշվի է առնված ծախսվող էլեկտրաէներգիան, փոխանցումը, ամորտիզացիոն ծախսերը և այլն: «Ես երբեմ [illegible] եմ, որ կարուսելներն էժան լինեն, երեխաները շատ, մենք էլ տեսնենք, ուրախանանք», ասում է պրն. Գալոյանը: Նա հանգիստ է հիշում երեխաների պաշտպանության օրը այգում տիրող եռուզեռը, երբ կարուսելները ձրի էին աշխատում:

Ծախսերը պայմանավորված են գնաճով, սակայն սա, թերևս, այն բացառիկ դեպքերից է, երբ կարելի է առանց վնասի [illegible], օգտում՝ էժանացնել «տոմսերը», տվյալ դեպքում կարուսելի տոմսը ի շահ մանուկների: Երբ կարուսելի մի պտույտը 50 դրամի փոխարեն արժենա, օրինակ, 20 դրամ, ապա ավելի քիչ մայրեր ստիպված կլինեն [illegible] «կարուսելային» զբոսայգիները, խուսափելով երեխաների այդ անմեղ հաճույքը մերժելուց [illegible]

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

Հայկական ավանդույթներով հարուստ Նոր Նախիջեւան քաղաքի ծնունդ էր Ալեքսանդր Մյասնիկյանը. սովորել էր տեղի Սուրբ Խաչ վանքի ծխական եւ հոգեւոր գիշերօթիկ դպրոցում, Մոսկվայի Լազարյան ճեմարանի եւ համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետում, խորապես ուսումնասիրել էր հայոց պատմությունը եւ հոգեւոր մշակույթը։

«...Նացիոնալիստներ էինք, գրել է հետագայում, այն ժամանակ Մյասնիկյանի մտերիմ ընկեր Ցոլակ Խանզադյանը, հարկավ, բայց խիստ յուրահատուկ, տարօրինակ երանգավորումով։ Տանկահայության վիճակը, հայոց հարցը մեր մտահոգությունների կենտրոնն էին կազմում, հայկական ազատագրական շարժման նշաստակները մեր նշաստակներն էին... մի կողմից Րաֆֆի եւ Սիամանթո, մյուս կողմից Բելինսկի եւ Մարքս...»։

Մյասնիկյանը եռանդուն արձագանքում էր ազգային հարցի, հայոց լեզվի ու մշակույթի խնդիրներին, հանդես էր գալիս դրանց նվիրված բովանդակալից հոդվածներով։ 1913-1914 թթ. «Սպարկ» թերթում լույս է տեսնում Մյասնիկյանի «Ազգային հարցի առթիվ», «Ռուս լիբերալը ազգային հարցի մասին», «Հայկական հարցի գործնականը», «Հայկական ռեֆորմների նախագիծը», «Ազգային հարցի մոտիկ անցյալից Ռուսաստանում» հոդվածները, որոնք վկայում են նրա խոր գիտելիքներն ազգային հարցի եւ հատկապես Հայկական հարցի լուծման ուղիների մասին։ Մյասնիկյանն ընդգծում էր, որ «յուրաքանչյուր ազգ, որ մտնում է մի պետության կազմի մեջ, իրավունք ունի տնօրինել իր բախտն այնպես, ինչպես դա իրեն ցանկալի է...»։ «Ռուս լիբերալը Հայկական հարցի մասին» հոդվածում Մյասնիկյանը քննադատում է կադետների լիդեր Միլյուկովի Մոսկվայում կարդացած Հայկական հարցի մասին զեկուցումը, որի մեջ գլխավոր ուշադրությունը դարձվում էր Հայկական հարցի լուծմանը՝ կախված միջազգային դիվանագիտության խաղերի հաջող դասավորությունից։ Միլյուկովն անտեսում էր Հայաստանի յուրահատուկ պայմանները՝ թուրքահայերի անհամար զրկանքը, հայերի ցրվածությունը, նրանց շրջապատված լինելը մահմեդական ցեղերով, հայկական շարժման համար բացակա թուրքական իմունենտ (ներքին) ուժերը, հայերի՝ որպես ցեղի, անքաս-մեկուսացված կացությունը։ Քննադատելով Միլյուկովի այն հայտարարությունը, թե Ռուսաստանը պատրաստ չէ օգնելու Հայկական հարցի լուծմանը, Մյասնիկյանը նշում է, որ Հայկական հարցը, լինելով միջազգային հիմնախնդիր, դարձվում է ռուսական պատվարին, ընդգծում է, որ Հայկական հարցը կախված է ռուսական կարգերի դեմոկրատացումից, որին պատրաստ է նպաստել ամեն ոք, ով ուզում է թուրքահային օգնության հասնել։ Մյասնիկյանը ցույց է տալիս, որ Հայկական հարցով զբաղվողների համար երեք բան պետք է պարզ լինի՝ միջազգային դիվանագիտության եւ ամենից առաջ ռուսական արտաքին քաղաքականության դերը, Թուրքիայի արդի անմխիթար դրությունը, եւ նկատի ունենալով բուն թուրքահայերի ծայրաստիճան անտանելի պայմանները, աշխատել այն բարելավել, եւ որ գլխավորն է՝ արեւմտահայերին միշտ պատրաստ պահել գալիք օրերի համար։

1915 թ. վերջին Մոսկվայի հայ ուսանողության նախաձեռնությամբ կազմակերպված Հայկական հարցի մասին դասախոսության մեջ Մյասնիկյանն այն վերլուծում է պատմական, դիվանագիտական եւ գործնական տեսակետներից, ցույց է տալիս, որ թուրքերի Անատոլիայում երեւալու օրերից սկսած տաճկահայերի դրությունը անտանելի է դարձել, ծագել է Հայկական հարցը, որի լուծման համար հայ կուսակցություններից՝ գործողություններ էին դիմել երկրում եւ խաղաղության երկրայում։ ... պետություններ Անգլիան, Ֆրանսիան, ԱՄՆ թ. ... տաղելով իրենց շահերը, ձգտում են Թուրքիան իրենց ազդեցությունների շրջանների բաժանելուն եւ այն եվրոպական գաղութ դարձնելուն։ Հայկական հարցը մեծ պետությունների շահերի առարկա էր, որի լուծման համար Մյասնիկյանը նշում է երեք միջոց՝ անեքսիան Ռուսաստանի կողմից, որպես Թուրքիայի անմիջական հարեւանի, Թուրքիայում անցկացվող բարեփոխումների վրա հսկողության սահմանում եւ հայերի ինքնավարություն։ Վերջինիս համար, ըստ Մյասնիկյանի, չկան նպաստավոր պայմաններ, եւ Հայկական հարցը մնում է որպես մի դորդյան հանգույց, որի լուծումը կախված է մեծ պետություններից, թուրք կառավարությունից եւ հայ ժողովրդից։

«Տաճկահայերը պետք է հիշեն միշտ, որ իրենց ազատագրությունը նախ իրենց գործը պետք է լինի, իսկ մենք, ավելացնում է Մյասնիկյանը, թե բարոյապես եւ թե նյութապես պատրաստ ենք օգնել այդ հարցի լուծմանը, որովհետեւ դա ոչ միայն ազգային նշանակություն ունի, այլեւ համամարդկային»։

ժողկոմխորհի նախագահ Նարիմանովը ամեն միջոցի դիմում է Ղարաբաղը Հայաստանին չհանձնելու համար։ 1921 թ. հուլիսի 4-ին Լեռնային Ղարաբաղի հարցը քննարկվում էր ՌԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կովկասյան բյուրոյի նիստում, ուր ձայների մեծամասնությամբ (Գ. Օրջոնիկիձե, Ս. Կիրով, Ա. Մյասնիկյան, Յու. Ֆիգատներ) որոշվում է Լեռնային Ղարաբաղը մտցնել Խորհրդային Հայաստանի կազմում։ Նարիմանովի պնդմամբ հաջորդ օրը Կավբյուրոն վերանայում է իր որոշումը եւ առանց հարցի նոր քննարկման ու քվեարկության որոշում է այն թողնել Ադրբեջանի կազմում՝ տալով նրան մարզի լայն ինքնավարություն։ Հայաստանի Կոմկուսի կենտկոմը Մյասնիկյանի ղեկավարությամբ, բողոքելով այդ անօրինական որոշման դեմ, 1921 թ. հուլիսի 16-ին որոշում է չհամաձայնել Կավբյուրոյի հուլիսի 5-ի որոշման հետ։ Հայկոմկուսի 1922 թ. հունվարին տեղի ունեցած համագումարում, պատասխանելով այն հարցին, թե ինչու Լեռնային Ղարաբաղը չմիացվեց Հայաստանին, Մյասնիկյանը պատասխանում է. «Երբ բնութագ...

ԳՈՐԾԻՉՆԵՐ

Ալեքսանդր Մյասնիկյանը եւ Հայկական հարցը

Մյասնիկյանն ակտիվ մասնակցում էր Հայկական հարցի լուծմանը՝ ե՛ւ Հայաստանից դուրս եղած տարիներին, ե՛ւ Հայաստանում աշխատելիս։ Իր սիրելի բարեկամ, 1918-1919 թթ. Ռուսաստանի Դաշնության ազգությունների գործերի հայկական կոմիսարի տեղակալ Վահան Տերյանի միջոցով օգնում էր Հայկական հարցի մասին փաստաթղթերի ստեղծմանը։

1921 թ. մայիսից մինչեւ 1922 թ. մարտը, աշխատելով Հայաստանում որպես ժողկոմխորհի նախագահ, իսկ ապա Թիֆլիսում մինչեւ իր եղերական մահը (1925 թ. մարտ) որպես Անդրկովկասյան կուսակցական եւ պետական ղեկավարներից, Մյասնիկյանը մեծ ջանքեր գործադրեց Հայկական հարցը գործնականում լուծելու ուղղությամբ։ Որպես ՀՍԽՀ ժողկոմխորհի նախագահ Մյասնիկյանը 1921 թ. հունիսի 12-ին հայտարարություն է հրապարակում այն մասին, որ Ադրբեջանի Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետության ժողկոմխորհի դեկլարացիայի եւ Հայաստանի ու Ադրբեջանի մեջ եղած համաձայնության հիման վրա Լեռնային Ղարաբաղը կազմում է ՀԽՍՀ անբաժան մասը։

Ելնելով այն սկզբունքից, որ պետք է «պահպանել ազգային յուրահատուկ կյանքը, տեղական սովորությունները, տեղական կենցաղը, զարգացնել ազգային կուլտուրան, ծանաչել եւ կատարել լրիվ ինքնավարություն», Մյասնիկյանը գտնում էր, որ Ղարաբաղը, Զանգեզուրը եւ Նախիջեւանը Հայաստանի անբաժանելի մասերն են։ Ստեղծված ամենաբարդ ու հակասական ներքին ու միջազգային անբարենպաստ պայմաններում, Մյասնիկյանն ամեն ինչ անում է Զանգեզուրը Խորհրդային Հայաստանի կազմում պահելու, Ղարաբաղը Հայաստանին կցելու համար։ Մինչդեռ Ադրբեջանի հեղկոմը դավաճանում է իր իսկ ընդունած որոշումներին։ Ադրբեջանի

րեմ Կավբյուրոյի վերջին նիստը, ապա կարծես այնտեղ նստած էին Ահարոնյանը, Թոփչիբաշեւը եւ Չխենկելին։ Ադրբեջանն ասում էր, որ երբ Հայաստանը պահանջի Ղարաբաղը, ապա մենք նավթ չենք տա»։

Պահպանվել են Մյասնիկյանի կազմած թեզիսները տաճկահայերի խնդրի մասին, որի հիման վրա նա զեկուցում է կարդացել Երեւանի պատասխանատու կոմունիստների ժողովում, Լոզանի կոնֆերանսի գումարման օրերին։ Այն ժամանակ Հայկոմկուսի Կենտկոմի առաջին քարտուղար Ա. Հովհաննիսյանի վկայությամբ թեզիսները պետք է քննարկվեին եւ հրատարակվեին ՀԿԿ Կենտկոմի անունից, սակայն այդ տեղի չի ունենում։ Թեզիսներում Մյասնիկյանը հենց սկզբից նշում է, որ Հայկական հարցը գոյություն է ունեցել եւ գոյություն ունի որպես «Արեւելյում սերկացված, մի բուռ տաճկահայ աշխատավորության ֆիզիկական գոյության եւ տնտեսական ու հասարակական ազատագրման խնդիր»։ Մյասնիկյանը քաջ գիտակցում էր, որ առանց միջազգային բարենպաստ պայմանների, Հայկական հարցի գորդյան հանգույցը չի լուծվի։

Ժամանակակիցները հանձին Մյասնիկյանի տեսել են մեծ հայի, Հայ դատի խելացի ու ջերմ պաշտպանի, բարձր են գնահատել նրա հեղափոխական, պետական, հասարակական բուռն գործունեությունը։ Նա, որպես սրափ մտածող քաղաքական գործիչ, հնարավորի արվեստի՝ դիվանագիտության քաջածանոթ ղեկավար, մեծ տպավորություն է գործել նաեւ Ռամկավար ազատական կուսակցության լիդերներից Արշակ Դարբինյանի վրա, որը 1922 թ. որպես կուսակցության ներկայացուցիչ այցելել է Խ. Հայաստան եւ 3 հանդիպում ունեցել Մյասնիկյանի հետ։ Հովհաննես Թումանյանը Հայաստանի ժողկոմխորհի նախագահի գործունեության մասին գրել է. «Նախագահ Մյասնիկյանը եւ իր ընկերները արժանի են ամեն գովասանքի եւ աջակցության։ Ես համոզված եմ, մոտիկ ապագան պիտի ապացուցի իմ խոսքերի ճշմարտությունը, ամեն կողմից պիտի նրան սիրեն ու գործակցեն»։

Վենետիկում իմանալով Մյասնիկյանի մահվան մասին՝ Իսահակյանը 1925 թ. ապրիլին Մարտիրոս Սարյանին գրում էր. «...Ալեքսանդր Մյասնիկյանը չկա. նա չկա այլեւս, ամենալավ հայերից մեկը... նա ամեն հայի սրտի մեջ է ապրում, եւ հիմա ամենքը ողբում են նրան։ Հայության պաշտպանն էր նա ներկա դաժան ժամանակներում...»։

Հայ մտավորականության շատ անվանի դեմքեր հանձին Մյասնիկյանի տեսել են հայկական պետականության խարիսխներին։

ԳԵՂԱՄ ԳԱՐԻԲՋԱՆՅԱՆ,
ակադեմիկոս

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

«Լիտերատուրնայա Ռոսիան» ռուս-հայկական հարաբերությունների մասին

Ժողովուրդների փոխհարաբերությունների անաչառ դասերի նկարագրման մի փորձ է արված «Լիտերատուրնայա Ռոսիա» թերթի այս տարվա 5-րդ համարում տպագրված Արթուր Գևորգյանի ծավալուն հոդվածում։ Հայ-ռուսական հարաբերությունների հարուստ պատմության մեջ կարելի է առանձնացնել փոխօգնության բազմաթիվ փաստեր, նշում է հեղինակը։ 1054 թ. Սամարկանդում ռուսական ջոկատները հայկական զորքի հետ կռվում էին թուրք սելջուկների դեմ։ 1185 թ. իշխան Յուրի Դոլգորուկին իր դրուժինայի եւ հայկական բանակի հետ Վրաստանի ...

...ցուցիչներին հայտարարեց. «Մեզ համար դուք օտարներ եք» («Արգումենտ», թիվ 11, 1992 թ.)։ Իսկ ժողովուրդների ճամբարի մեկ այլ գաղափարախոս Դ. Ֆուրմանը հայկական շարժումը նվիրված իր հոդվածում փաստերի խեղաթյուրման միջոցով արդարացնում էր Սումգայիթի ու Բաքվի ոճիրները («ՐԱ», թիվ 22, 1993 թ.)։ Մոսկվայի ժողովրդավարական լրբին ոտքերին եւ հայերին հակադրելով, աշխարհաքաղաքական հանդուրժելի շահեր է հետապնդում, նշում է Գևորգյանը։ Ռուսաստանում այս խաղաղությամբ փորձում են այն ստերեոտիպն ստեղծել, թե Հայաստանը ծավալման ժողովրդավարների միջնաբերդն է եւ հայտարարում է «ԽՍՀՄ-ի փլուզման» իր ջանքերով։

Հայաստանի այդ ստերեոտիպը փորձում են խառնել «եվրոպականներ», ծառայում թյուրքախոսների հետ դաշնակցելու անհնար նպատակով։ Եվս է, 1988 թ. ծավալված Ղարաբաղյան շարժման տարիներին Հայաստանում իշխող դարձան հակակոմունիստական, ավելի ուշ հակազգայնական տրամադրություններ, բայց ի տարբերություն Մերձբալթիկայի, Ադրբեջանի, Վրաստանի, Մոլդովայի, Ուկրաինայի, մեր հանրապետությունում հակակոմունիզմը երբ չի ծառայել ռուսատյացության համար։ Իսկ հակակոմունիզմի համար հիմքեր կային։ 1918 թ. Կոմկուսյան ...

... մեզ պետության արտահանել կայսրության ... 1920 թ. ... 1921 թ. Մոսկվայի ու Կարսի պայմանագրով Ռուսաստանը հայկական նոր տարածքներ ընծայեց մահմեդական աշխարհում «հեղափոխության դրոշակակիր» Թուրքիային եւ նորաթուխ Ադրբեջանին։ Չնայած այս փաստերին եւ հետագա տասնամյակների խաթարված հակահայկական քաղաքականությանը, Հայաստանում հակակոմունիզմը երբեք չի առաջացրել հակառուսական տրամադրություններ, հետեւաբար ռուս-հայկական հարաբերությունները իրոք բարեկամական են եւ խոր արմատներ ունեն, եզրակացնում է հոդվածագիրը։

Գ. Բ.

«Միր» հեռուստառադիոընկերությունը ԵրՄՄ գործարանի մանածագործում

Օրերս ԱՊՀ 8 երկրներ ընդգրկող «Միր» հեռուստառադիոընկերությունը աշխատանքային այցով, նկարահանումների համար եղավ Երեւանի մաքեմատիկական մեքենաների (ԵրՄՄ) գործարանի մանածագործում։ «Միր»-ի մեջ մտնում են Ռուսաստանը, Մոլդովան, Վրաստանը, Հայաստանը, Ուկրաինան, Բելոռուսիան, Ադրբեջանը եւ Տաջիկստանը։ Հեռուստահաղորդումները «Միր» ծրագրով երեք են արձակվում Մոսկվայի կենտրոնական հեռուստատեսության առաջին ծրագրով։ Հայաստանի մասնաճյուղի հեռուստածրագրի տնօրենն է Կարեն Յալանուզյանը։

Նախ նկարահանվեց օրգինալ կիսաբանկարժեք քարի մշակման արտադրամասը։ Ալեքսանդրիայի արտադրամասում կանեփի 55 ամյա ծեծը անցած, աշխատանքային վետերան Վալենտինա Կասպարյանն պատմեց արտադրական գործընթացների եւ բարդ տեխնոլոգիայի մասին։ Ալեքսանդրիաների ստացման հիմքում ընկած է միկրոէլեկտրոնիկայի եւ գալվանոպլաստիկայի զուգակցումը։ Հեռուստաառաջարկեցին հայկական խաչքարերի, եկեղեցիների, մետրոյի աշխարհի կենդանակերպի 12 նշանների եւ այլ պատկերներ։

Դեռեւս 1975 թ. ձեռնարկությունը ծաղրանկարների սարքավորումներ է ստացել, լարերի մշակման եւ այլ սարքերի տեխնոլոգիայի հետ մեկտեղ։ Հաշվիչ մեքենաների հիշողության սարքերի համար այստեղ մշակվել են ու արտադրվել են գլանաձեւ մագնիսական թաղանթներ, տարբեր հաղորդալարեր։ Հետաքրքիր արտադրական նորույթ է երաժշտական տարբեր գործիքների լարեր պատրաստելը (ջութակի, ուդի, կիթառի, բալալայկի եւ այլն)։ Դաս վիրտուոզներ կան Մերձավոր Արեւելքի երկրներից։ Արտադրվող լարերը իրենց հնչեղությամբ չեն զիջում արտասահմանյան նմուշներին։ Նկարահանումներ կատարվեցին նաեւ տրանսֆորմատորների եւ կոճերի (դրոսել) փաթաթման տեղամասում։ Հյուրերը հիացան բարեկարգ բակով, որտեղ մշակված փոքրիկ հողամաս կար։ Ինժեներ Արմենուհի Սարգսյանը ցուցադրեց արտադրվող լարերի նիկելապատման գործընթացը։

Նկարահանվածը ԵրՄՄ գործարանի մի մասնիկն է, կենտրոնում ռադիոտեխնիկական, էլեկտրոտեխնիկական, կենցաղային իրերի, խաղալիքների, զորգերի արտադրություն կա։

«Ալբունյան եղբայրների հետ համատեղ մշակվող երաժշտական լարերի արտադրությունը հաջողություն ունեցավ, ասաց գլխավոր ինժեներ Եվգենի Սավոյկինը, արեւմն կցանկանայինք արտադրությունը եւ նոր շուկաներ դուրս կգանք»։

Դժվարին պայմաններում լավատեսությունը չկորցրած աշխատավորը կոլեկտիվին հաջողություններ մաղթեց եւ հուսաց, որ կվերանա նրանց հիմնական գանգատը՝ աշխատավարձի մշտական ուշացումը։

ԷԼԲԵՏԱ ՄԱՆԱՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Սեպտեմբեր ամսին է Վրաստանի խորհրդարանը քննարկելու երկրի սահմանադրության նախագիծը: Ըստ հոդվածների անցկացված քննարկումը ի հայտ է բերել մի շարք կարեւոր հարցեր, որոնց առթիվ պատգամավորների կարծիքները տարբերվում են:

Վեճը ծավալվել է հիմնականում ընդդիմության եւ Էդուարդ Շեւարդնաձեի կողմնակիցների միջեւ: Նշենք, որ ընտրություններից առաջ բյան բոլոր գործերն ու հարցերը միանձնյա լուծում է: Այդ կազմակերպության ներսում մի՞թե կարող է խոսք լինել ժողովրդավարության մասին: Դա «մեկ մարդու կուսակցություն» է: Իր կուսակցության մեջ առավել ջախջախական տիրապետող է Վրաստանի Ազգային անկախության կուսակցության ղեկավար Իրակլի Ծերեթելին: Այդ կուսակցության ղեկավարին բացառված է միանձնյա որոշումներ ընդունել եւ սակայն, հանի որ երկու երեք ամիս են տանցկացվելու են խորհրդարանական ընտրությունները:

Վրաստանի իշխանությունները խորհրդարանում նոր սահմանադրության նախագիծը համբերատար կերպով քննարկում էին, մինչեւ որ ընդդիմության ղեկավարներից մեկը Ջաբա Իոսելիանին «Մխեդրիոնի» կազմակերպության ներսում հայտարարեց, թե մտադիր է ռեալական գործ հարուցել իշխանության ղեկավար ռեալական քննույթ է կրում: Որպես հենց ռազմական գործիչ եւ նախկին խորհրդային ռազմական ընտրախավի ներկայացուցիչ, Էդուարդ Շեւարդնաձեն վերականգնել է նախկին ռազմական համակարգի գրեթե բոլոր ինստիտուտները նոր անվանումներով: Նա դեռ 1994 թ. փետրվարին վերականգնեց պետության ղեկավարի վարչակազմին առընթեր մի շարք կարեւոր բաժին ռազմական տեղեկատվության բա-

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Վրաստանի սահմանադրությունը կընդունվի

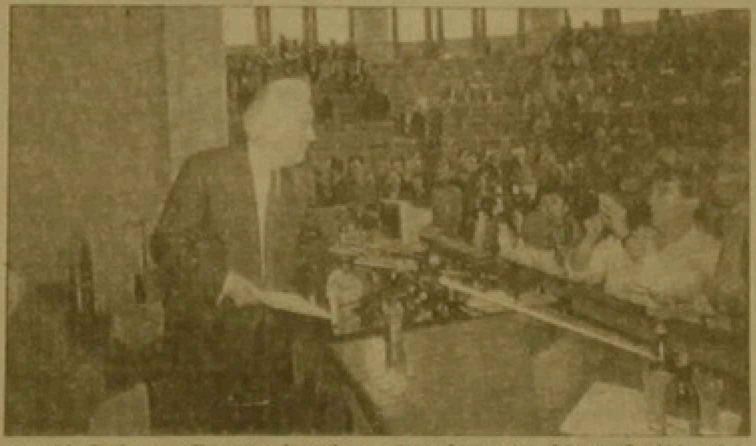

Ներկայացված էր սահմանադրության 8 նախագիծ: Սակայն, ստեղծված համաձայնեցման հանձնաժողովի ջանքերով, բոլոր նախագծերը բերվեցին ընդհանուր հայտարարի:

Տեղացի դիտորդների կարծիքով ներկայացված սահմանադրության նախագիծը հիմնականում արտացոլում է խորհրդարանային մեծամասնության դեկտեմբերի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեի կողմնակիցների շահերը: Սա թե ինչու ընդդիմության եւ կառավարության պատգամավորների անվերջանալի վեճը բարդացել է խորհրդարանում տիրող խառնաշփոթը: Այս առթիվ առավել խոսուն արտահայտվեց ազգայնական ժողովրդավարների ներկայացուցիչ, պատգամավոր Իրինա Սարիշվիլի-Չանտուրիան ԻՏԱՌ-ին տված հարցազրույցում, նոր հիմնական օրենքի քննարկման ընթացքն անվանելով ժամանակ շահելու փորձ. «Երկու երեք հոդված փոփոխելով մենք չենք փոխի բուն նախագիծը»:

Բուռն վիճաբանություններ են ծավալվել նախագահի լիազորություններին առնչվող հոդվածի շուրջ: Ըստ որում ոչ թե նախագահական ինստիտուտի, այլ նախագահի լիազորությունների դեմ այդ ամենը պատճառաբանելով ժողովրդավարական նորմերի պահպանությամբ: Զննված դրան, պարզ է, որ երկու ընդդիմության ղեկավարներից որեւէ մեկը նախագահի պոստի, նա ամենայն հավանականությամբ, նույնիսկ կողմնակից նոր սահմանադրության մեջ առկա նախագահական լիազորությունների: Օրինակների համար պետք չէ հեռու գնալ: Մենք արդեն գրել ենք Վրաստանի ընդդիմության ղեկավարներից մեկի Ջաբա Իոսելիանիի մասին, որը ներկայումս կուսակցության վերածված «Մխեդրիոնի» նախագահն է: Նա իր կազմակերպության ներկայացնել բաց կազմակերպության կանոնադրությունը: Իսկ դեռ, նման կետ կա նաեւ Ադրբեջանի ազգային անկախության կուսակցության կանոնադրության մեջ, որի ղեկավարը Էլփիրա Մամեդովն է:

Նախագահի լիազորություններին առնչվող հոդվածն ընդունվեց երկարատեւ վեճերից եւ մի շարք փոփոխություններից հետո:

Սահմանադրության մյուս վիճելի հարցը Վրաստանի պետական կառուցվածքի խնդիրն է: Նախագծում կետ կա Վրաստանի դաշնակցային կառուցվածքի մասին: Այդ կետի դեմ խիստ հանդես է գալիս ընդդիմությունը, որի կարծիքով Վրաստանը պետք է լինի միաձույլ ու միասնական պետություն: Ընդդիմության կարծիքով, դաշնակցային կառուցվածքը կնպաստի պետության փլուզմանը: Միաժամանակ ընդդիմությունը պետության ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեին մեղադրում է հայրենիքի դավաճանության մեջ, Աբխազիայի, Հարավային Օսիայի կորուստի եւ մի շարք այլ ռազմական «մեղքերի» համար:

Ընդդիմության այս ամենն անում է որոշակի ռազմական նպատակ Էդուարդ Շեւարդնաձեի դեմ բաց ռեալական օրենքի «պաշտոնեական լիազորությունների վերազանցում» հոդվածի: Իոսելիանիի կարծիքով, Շեւարդնաձեն առանց խորհրդարանի իմացության եւ նախաձեռնությամբ սահմանադրական օրենքի ընդունումը ընդհանրապես կանխել է իր ներկայացուցիչներին, նրանց օժտելով նախագահական լիազորություններով: Այս հայտարարությունը չեզոքացնելու պատճառով Վրաստանի Ազգային անկախության կուսակցության ղեկավար Իրակլի Ծերեթելին, Շեւարդնաձեին մեղադրելով երկրի ազգային շահերին դավաճանելու, Աբխազիայի հանդեպ ծանր ռազմականության վարկած մեջ եւ այլն:

Քաղաքական սկանդալ պայթեց ազգային հեռուստատեսությամբ Վրաստանի ղեկավարի ելույթից անմիջապես հետո: Այդ ելույթում Էդուարդ Շեւարդնաձեն Վրաստանի ժողովրդին կոչ արեց պատրաստ չընտրել ներսահմանական ուժերի ներկայացուցիչներին: Նա խոսել ընդդիմադիր ցեղից ամբողջին ճանապարհով կոտորված որոշակի ֆինանսական կապիտալին, որի նույնինը: Այդ բաժինը պատասխանատու է տեղեկությունները հավաքելու, դրանք վերլուծել երկրի բոլոր ռազմական ուժերի առնչությամբ: Դրա հետեւանքով մինչեւ օրս արդեն կուտակված են ամենից տեղական վարկաբեկիչ նյութեր:

Էդուարդ Շեւարդնաձեն հենց այդ ժամանակից հրապարակեց մի շարք նյութեր, որոնցից պարզվում է, որ «Մխեդրիոնի» կազմակերպության մեջ կան բազմաթիվ բանդ փոխներ, կողոպտիչներ, որ այն «սնվում է» անազնիվ փողերով:

Համենայնդեպս, Վրաստանի ռազմականության այս բոլոր խաղաթղթերը ոչ այլ ինչ են, քան ընտրություններից առաջ թե իշխանությունների եւ թե ընդդիմության վարկաբեկելու փորձ:

Փաստերը վկայում են, որ Վրաստանում տեղի է ունենում ռազմական համակարգի, իշխանության բոլոր ճյուղերի կազմավորման գործընթաց, իսկ դա պատահական չէ: Ընդդիմադիր ռազմական ուժերի ֆինանսական վիճակին առնչվող գրեթե բոլոր պաշտոնական եւ ոչ պաշտոնական տվյալները վկայում են ընդդիմության ֆինանսավորման բարձր մակարդակի մասին: Այսպես, փաստեր կան այն մասին, որ «Մխեդրիոնի» ղեկավար Ջաբա Իոսելիանիին ֆինանսական օժանդակություն է ցույց տալիս հայտնի գործարարներից մեկը, որը վերահսկում է Մոսկվայի խաղատնային բիզնեսը: Այս ամենը նշանակում է, որ Վրաստանի ընդդիմությունը, ժողովրդի զգուշությունից բացի, նաեւ միջոցներ ունի իշխանության գլուխ անցնելու համար: Իհարկե, ընտրությունների ճակատագիրը լիովին գտնվում է Վրաստանի ժողովրդի ձեռքին, իսկ ժողովուրդը, ինչպես նման դեպքերում են ասում, «միշտ իրավացի է»:

ՌՈՒԶԱՆ ԿԱՐԻՊՅԱՆ

ԹԵՀՐԱՆ

Իրանը դժգոհ է Ալիեւից

Դեռեւս օգոստոսի սկզբներին հանդիպում էր տեղի ունեցել Իրանի արտգործնախարարության ղեկավարների եւ Ադրբեջանի նախագահի միջեւ: Հանդիպման առթիվ Ալիեւը հայտարարել էր, որ երկկողմանի հարաբերությունների զարգացումը անհրաժեշտ հող է նախապատրաստում երկու ժողովուրդների մերձեցման համար:

Իրանի արտգործնախարարության պատասխանատու անձինք եւս հաստատել էին կողմերի փոխհարաբերությունների զարգացման անհրաժեշտությունը:

Իրանական «Աբրար» օրաթերթն իր զայրույթն արտահայտելով Ալիեւի վարած արտաքին քաղաքականության դեմ, «Վրեժխնդրություն դավաճանության» խորագրի տակ գրում է, որ Բաքվի ղեկավարները Թել Ավիվի հետ հարաբերությունների ընդլայնման անհրաժեշտությունը կապում են Ադրբեջանում փոխարքիվ հրեա բնակչության առկայության, ինչպես նաեւ Իսրայելի հողագործության փորձը իրենց մոտ ներդնելու հետ, բայց դա խաբկանք է: Իրականում, Բաքուն ենթադրում է, որ Թել Ավիվի հետ կապերի ընդլայնումը կօգնի Ադրբեջան-Ամերիկա հարաբերությունների զարգացմանը, իսկ վերջինս հաղթանակ կապահովի ղարաբաղյան պատերազմում: Ադրբեջանն իր անկախության յոթ տարիների ընթացքում, որը շարունակ ու ղեկցվում է խաղաղական ու ռազմական հեղաշրջումներով, արտաքին քաղաքականության մեջ երկու հարց է միշտ անփոփոխ պահում՝ բարեկամություն սիոնիստական վարչակարգի եւ հարաբերությունների սառնություն Իրանի հետ: Թերթը գտնում է, որ Բաքուն որքան հնարավոր է արագ կերպով իր արտաքին քաղաքականությունը համարեցնում է Ամերիկայի պահանջներին: Դրա ապացույցն է ՆԱՏՕ-ին անդամակցելն ու Կասպից ծովից նավթի ստացման ու արտահանման համար արեւմտյան պայմանագրի կնքումը: Ադրբեջանը ԱՄՆ-ի ճնշման ներքո նավթի պայմանագրից դուրս թողեց Իրանին:

Վերջում թերթը Ալիեւին հիշեցնում է Եգիպտոսի նախկին ղեկավար Անվար Սադաթի ճակատագիրը, որը մահմեդական աշխարհին դավաճանելու պատճառով գնդակ ստացավ ճակատին:

Ա. Գ.

■ *Համաձայն Իրանի ռադիոյի, օգոստոսի 17-ին Հարավաֆրիկյան Հանրապետության Քաղաքական հարցերով արտգործնախարար Վեպայերին հանդիպում է ունեցել ՀԱՀ-ի փոխնախագահի հետ: ԻՄՆԱ գործակալության հետ ունեցած հեռախոսային հարցազրույցում Վեպայերին տեղեկացրել է երկու երկրների միջեւ ստորագրված երկկողմանի շահավետ պայմանագրի մասին: Պայմանագիրը բաղկացած է երկու կետից: Ըստ առաջինի, Իրանը օրական արդյունահանում է 300 հազար տակառ նավթ, հետոյ վաճառում է փոխանակման ՀԱՀ-ին: Իսկ ըստ երկրորդի, ՀԱՀ-ը տրամադրելու է իր նավթավաճառներն ու տեխնիկաները նավթը կուտակելու եւ տարածաշրջանի այլ երկրներին վաճառելու համար:*

Ա. Գ.

ՀՆԴԿԱՉԻՆ

Սինգապուրը նշում է անկախության հռչակման 30-ամյակը

Սինգապուրից Ֆրանսիս Պրեսս գործակալությունը հաղորդում է, որ հայրենասիրական բարձր տրամադրություններով եւ տնտեսական հաջողությունների ցուցանիշներով տեղի են ունեցել անկախության հռչակման 30-ամյակի տոնակատարությունները, գրում է «Թեհրան թայմզ» թերթն իր օգոստոսի 10-ի համարում: Երեք միլիոնանոց բազմազգ բնակչությունը բառացիորեն ողողված է եղել կարմիր եւ սպիտակ դրոշներով: Զվարճալի մարդիկ, դպրոցականներ, օդուժին պատկանող ուղղաթիռներ, ռմբակիրներ, ինչպես նաեւ զրահապատ մեքենաների շարասյուներ մասնակցել են շքեղ հանդիսություններին եւ արարողություններին, որոնք եզրափակվել է հրավառությունը: Ներկա են եղել նախագահ Օնգ Տենգ Չեոնգը, վարչապետ Գո Չոկ Տոնգը, կառավարության եւ խորհրդարանի անդամները: 16 հազարի հասնող բազմությունը ուրախ ծափողջույններով է դիմավորել ալպագագույն խաղախաղեր (71 տարեկան) Լի Կուան Յուին: Ելույթ ունենալով ազգային տոնի նախօրյակին, վարչապետը առանձնապես շեշտել է տնտեսական բնագավառում Սինգապուրի ձեռք բերած հաջողությունները, նշելով, որ երեսուն տարի անց այն դարձել է ֆինանսական եւ արդյունաբերական հզոր կենտրոն, որն իր քաղաքացիների գնողունակությամբ դասվում է աշխարհի 10 առաջավոր երկրների թվին: Ակնկալվում է, որ առաջիկա տարի Սինգապուրին շնորհվի զարգացած երկրի կարգավիճակ:

Հիշեցնենք, որ Սինգապուրը տեսություն է հարավարեւելյան Ասիայում, Մալակկա թերակղզու հարավային ծայրին: Տարածությունը 619 քառ կմ է: 1963-ին մտել է Մալայզիայի ֆեդերացիայի մեջ, որտեղից, սակայն, 1965-ին դուրս է եկել ֆեդերալ կառավարության հետ ունեցած տարաձայնությունների պատճառով:

ՍԱԿ-ի անդամ է 1965 թվականից:

ՄԻՋԱԴԵՊ

Թուրքիա-Սաուդյան Արաբիա հարաբերությունները վտանգի տակ են

Անցյալ շաբաթ Սաուդյան Արաբիայի Ներքին գործերի մարմինները հայտնաբերեցին ու ձերբակալեցին ծխախոտով զբաղվող շուրջ 40 թուրք քաղաքացիների, որոնք փորձել էին Թուրքիայի տարածքով այդ երկիր ներկրել թմրանյութերի մեծ խմբաքանակ: Կառավարությունը դա համեցեց խախտ անդամների մահապատժի ենթարկել: Բացի դրանից, վտանգի էր ենթարկվում Թուրքիայի հետ հարաբերությունների հետագա ճակատագիրը: Միջադեպից հետո Թուրքիայի հասարակական-քաղաքական շրջանակներում մեծ աղմուկ սկսվեց: Սաուդյան Արաբիան Թուրքիայի արտաքին քաղաքականության պարտում կարեւոր տեղ է զբաղեցնում: Այդ երկրում աշխատում ու ապրում են շուրջ 100 հազար թուրք քաղաքացիներ, յուրաքանչյուր տարի Թուրքիայից Սաուդյան Արաբիա են մեկնում 150 հազար ուխտավորներ եւ այլն:

Մի խոսքով, միջադեպը հղի էր անկանխատեսելի հետեւանքներով: Վերջին մեկ շաբաթվա ընթացքում Թուրքիայի ամբողջ հեռուստատեսությունը եւ մամուլը, առանձնակի ուշադրությամբ հետեւելով տեղի ունեցածին, կառավարությունից պահանջում էին անմիջական քայլեր ձեռնարկել: Իսկ մինչ այդ Ռիյադում Թուրքիայի դեսպանի ձեռնարկած քայլերը արդյունք չէին տվել:

Նախագահ Դեմիրելը Թուրքիայում եւ Միջնավոր Արեւելքի երկրներում հեղինակություն վայելող մեծ կույրի հայտնի գործիչ, դոկտոր Նեջմեթ Ալթչինքայալին շտապ Ռիյադ մեկնելու առաջարկ արեց: Միջնորդական առաքելությամբ հայտնի դոկտորն իր հետ վերցնելով Սաուդյան Արաբիայի թագավորին ուղղված Սուլեյման Դեմիրելի անձնական ուղերձը, արտգործնախարարության անվտանգ խորհրդականներից մեկի հետ օգոստոսի 17-ին անմիջապես ուղեւորվեց Ռիյադ, որ Սաուդյան Արաբիայի արքայազնի, արտգործնախարարության ներկայացուցիչների եւ մի շարք գերատեսչությունների ղեկավարների հետ ունեցավ բազմաթիվ հանդիպումներ: Օգոստոսի 21-ին, վերադառնալով Անկարա, դոկտոր Ալթչինքայալին ասաց. «Այցելությունը օգտակար էր: Տեղի ունեցած հանդիպումների ընթացքում մահապատժի որոշումը փոխելու վերաբերյալ մեզ մեծ հույս ներշնչեցին: Բացի դրանից, ես կարող եմ հավաստիացնել, որ Սաուդյան Արաբիայում ապրող ու աշխատող մեր հայրենակիցների նկատմամբ վերաբերմունքը չի փոխվել, եւ մեր երկու երկրների հարաբերությունների որեւէ վտանգ չի սպառնում»:

ԳՐԻԳՈՐ ՋԱՐԵՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

– Բարեւ խմբագրած «Արար» 7-րդում հանդիպեցինք «ՀՀ մշակույթի նախարարություն. «Արար» թատրոնական, հրատարակչական համալիր» բավականաչափ տարօրինակ անվանում ազդին: Նոր համալիրը նախարարությո՞ւնն է հիմնադրել:

– Նախ ասեմ, որ «Արար» ամսաթերթն այժմ գործում է մշակույթի նախարարության համակարգում: Իսկ «Արար» թատրոնական, հրատարակչական համալիրը կառուցված-ներն առժամանակ չփոխենք ինչ ներկայումս դեռեւս գործող կառույցը:

Գլխավորը անհատի հոգեւոր ազատագրման խնդիրն է, արվեստագետի համար ստեղծագործելու իրական նախադրյալների ստեղծումը: Եվ ահա մենք նախաձեռնեցինք «Ազատ թատրոնի» ստեղծման գործը. թատրոն, որտեղ չկան գլխավոր ու հերթական բեմադրիչներ, հաստիքային դերասաններ, թատրոն, որը ստեղծագործողի տարածքն է:

...թյունը, թատրոնական լրագրողի հարստությունը, թատրոնական լարվածությունը: Վերջին 4-ի հենքի վրա մեր ներկայացրած 10-ամյա ծրագրի երկրորդ հնգամյակում կստեղծենք թատրոնական ուսումնասիրությունների կենտրոն: Հաջորդը թատրոնական տեսաձայնադարանն է, որի հիմնական նպատակն է այսօրվա աշխարհի թատրոնական առաջավոր փորձը ներկայացնել ծանոթացնելը, մեր լավագույն ձեռքբերումները միջազգային շուկա հանելը. «Ա-

«Արար» համալիրը թատրոնի խարխլված պատերն է շարում

Թատերական, հրատարակչական համալիրը հաստատվել է մշակույթի նախարարության կողմից

Այսօր տարբերակված մամուլի առատության մեջ իր անհրաժեշտ ներկայությամբ ունի «Արար» թատերական ամսաթերթը՝ դասական բովանդակությամբ, աչքի համար հաճելի ձեւավորմամբ: Առաջին իսկ համարից ամսաթերթում նկատելի մի բան կա՝ մեզանում թատրոնական առողջ մթնոլորտի պակասը հաղթահարելու նպատակադրվածություն: Ամսագրի խմբագիր Գեւորգի Կանանյանը լուրջ եւ հեռուն գնացող ծրագրեր ունի, որոնց մասին համառոտ խոսքը «Արար» 7-ի լրատվագրում մեզ չբավարարեց:

նային առանձին միավորների տեսքով ներառելու է թատրոնի արմատական եւ համալիր բարեփոխմանը նպատակաուղղված թատրոնական կենտրոններ ու ծառայություններ:

Համալիրի ստեղծումն արդյունք էր իմ եւ նախարար Հակոբ Մովսեսի վերջին տարիների շփման: Ծրագիրս ներկայացրի, եւ նախարարի հրամանով ստեղծվեց մեր համալիրը: Ըստ հրամանի, մեր համալիրի տնօրինությանն է հանձնվում նաեւ «Արվեստ» ամսագիրը, որի բաժիններում կինո, թատրոն, երաժշտություն, կերպարվեստ, լուսանկարչական արվեստ, գրականություն կներկայացվեն նոր մատուցմամբ, նոր բովանդակությամբ:

– Չհավակնելով, նյութի մատուցմամբ «Արվեստը» «Արա՞րը» կդարձնեիք: Այսինքն՝ կմտածեն, որ հեղինակը էլի դու ես:

– «Արարը» ստեղծում էինք մի սկզբունքով. հաջորդ համարը պիտի գերազանցեր նախորդին: Կարծում եմ «Արվեստ» ամսագիրն աշխույժ, առողջ մրցակցության մեջ կլինի «Արարի» հետ:

– Արմատական բարեփոխման ծրագիր ես ներկայացնում, եւ համալիրը դրա ծնունդն է փաստորեն: Դժգոհ ես ինչի՞ց, ի՞նչը պիտի փոխվի առաջին հերթին:

– Տարիներ առաջ նույն «Արվեստ» ամսագրում «Դերասանին պիտի գնահատել որպես ազգային արժեք» վերտառությամբ մի հարցազրույց էի տվել, այնուհետ «Արար» թերթի առաջին համարում «Ստեղծողի տարր չկար, ստեղծողի ընկղմումը չկայացավ» խորագրով արծարծված հարցադրումների հենքի վրա մշակեցինք Ազատ թատրոնի գաղափարը: Թատրոնական գործի բարեփոխման ամեն մի ծրագիր դատապարտված է չիրականացման,

– Համալիրը ստեղծվում է «Արար» թերթի եւ «Ար» թատրոնի հենքի վրա: Բավականաչափ ամո՞ւր է այդ հենքը:

– Երբ հենք ասելով նկատի ունենք ֆինանսատնտեսական բազան, պիտի ասեմ, որ թատրոնի հենքը բավականաչափ թույլ է: Սակայն գաղափարական ծրագրային հենքն ամուր է. համալիրի այսօրվա ստեղծագործական կազմը համախմբում են երիտասարդ բեմադրիչը, արձակագիրը, ռեժիսորը, թատերագետը, դրամատուրգը, տնտեսագետը, դերասանը, նկարիչը, այսինքն ստեղծված է մի հրաշալի թիմ, որի հետ համագործակցում են մեր ուսուցիչները մեր ավագանին Արտաշես Մարտիրոսյանը, Հենրիկ Հովհաննիսյանը:

– Կառուցվածքային տարբեր միավորներ են մտնում համալիրի մեջ: Մի քիչ մանրամասն դրանց մասին:

– Համալիրի մեջ մտնում են «Ար» ազատ թատրոնը, «Արար» ամսաթերթը, «Արվեստ» ամսագիրը, որի գոյությամբ «Արարը» շաբաթաթերթ կդառնա, թատրոնական լրատվության եւ վերլուծության կենտրոնը, սոցիոլոգիայի եւ վիճակագրության ծա-

րար» ամսաթերթի հեռուստատեսային հավելվածը ստեղծելը:

– Կարծում եմ կարող ենք օգտվել տեսատեկայի արժեքներից:

– Անպայման:

– Հայաստանում առաջին ու միակ մասնագիտական գրադարանն ես ստեղծել: Շատե՞րն են օգտվում:

– Մասնագիտացված գրադարանն առաջին հերթին նպատակ ունի մասնագետի գրադարան դառնալու, այնուհետ լայն հասարակայնությանը ծառայելու: Պիտի ասեմ, որ գրադարանը սեփական տարածք դեռ չունի, եւ հավաքված գրքերը յուրաքանչյուր տանն են տեղավորված: Բավական տեսականի ունեցող գրականություն ունենք: Կան գրքեր, որ տպագրության են սպասում, մի մասն էլ պիտի թարգմանվեն, եւ սրանց հրատարակումը համալիրի «Տեքստ» թատրոնական հրատարակչության խնդիրն է լինելու: Համալիրի հաջորդ կառույցը թատրոնական դպրոցն է: Ծրագիրը, կանոնադրությունը շուտով ավարտին կհասցնենք:

– «Բեմ» պատկերասրահն ի՞նչ պիտի ներկայացնի:

– Այն մեզանում առաջին բեմանկարչական պատկերասրահն է լինելու: Պատրաստվում ենք անդրանիկ ցուցահանդեսին, կներկայացնենք բեմանկարչին իր ազդագրով, իր տոհմով, զգեստով, մանրակերտով: Նկարչության այս նեղ մասնագիտական ոլորտը մեզանում լավագույնս լուսաբանված չէ, եւ պետք է կարողանանք այդ լսարանը կազմակերպել:

– Ամբողջից հասկացա, որ դու Թատրոնի մեծ շենքն ես ուզում կառուցել:

– Այո, թատրոնը հասարակական ինստիտուտի հենքն է, առանց դրա հնարավոր չէ կազմակերպել քաղաքացիական հասարակություն:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԳՐՈՂՆԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Հայտնաբերվել է Լոուրենս Դարրելի տունը Ալեքսանդրիայում

«Թեհրան թայմզ» թերթի օգոստոսի 10-ի համարում տպագրված Ֆրանսպրես լրատվական գործակալության հաղորդումների համաձայն, Եգիպտոսի Ալեքսանդրիա ծովեզրյա քաղաքում կատարված հուշարձանների վերականգնման աշխատանքների ժամանակ հնագետ-

ները պատահաբար հայտնաբերել են բրիտանացի նշանավոր բանաստեղծ եւ գրող Լոուրենս Դարրելի առանձնատունը: Այդ մասին «Էլ Ահրամ» արաբական թերթին պաշտոնապես տեղեկացրել է Եգիպտոսի հնությունների պահպանության վարչության աշխատակիցներից՝ Ահմեդ Աբդել-Օֆարիտը, նշելով, որ «այն նախկինում եղել է պաշա Մոհամմեդ Բեյ Թաքաթամի»: Նա որեւէ մանրամասներ չի հաղորդել: Իռլանդացի ծնողների զավակ Լոուրենս Դարրելը ծնվել է Հնդկաստանում, 1912 թվին: Ավագ եղբայրն է հայտնի կենդանաբան, գիտնական եւ բնախույզ Ջերալդ Դարրելի, որը նույնպես ծնվել է Հնդկաստանում, 1925 թվին: Քսանական թվականների վերջում ընտանիքը տեղափոխվում է Անգլիա, որտեղ Լոուրենսն ավարտում է իր ուսումը եւ սկսում կապեր հաստատել Լոնդոնի եւ Փարիզի գրական շրջանակների ներկայացուցիչների հետ:

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի նախօրյակին Լոուրենսը տեղափոխվում է Կորֆու կղզի: Միջերկրական ծովն ամբողջովին կլանում է նրա էությունը: Նա հատուկ զգացում է տածել հատկապես այդ հիասքանչ ծովի եւ Հունաստանի, որտեղ առաջին անգամ պարզել է, որ գրելու ընդունակություններ ունի: Երբ գերմանացիները գրավում են Հարավային Հունաստանը, նա փախչում է դեպի Եգիպտոս: Կահիրեում նախ աշխատում է որպես լրագրող, ապա բրիտանական դեսպանատան ու հյուպատոսության մամուլի բաժնի աշխատակից: Այնուհետ հաստատվում է Ալեքսանդրիայում, որտեղ անցկացրած իր կյանքի եւ փորձառությունների մասին հետագայում խորհրդանշական ոճով գրում է իրեն համաշխարհային հռչակ բերած «The Alexandria Quartet» ընդհանուր խորագիրը կրող քառահատորը՝ «Ջասթին» (1957), «Բալթազար» (1958), «Մաունթոլիվ» (1958) եւ «Կլեա» (1960): 1952-ին Լոուրենսը տեղափոխվում է Կիպրոս, որտեղ գրում է այդ կղզու բրիտանական տիրապետության վերջին տարիների մասին պատմող «Դառը կիտրոններ» վեպը:

Կյանքի վերջին տարիները նա անց է կացնում Ֆրանսիայում, որտեղ եւ մահանում է 1990 թվին:

Պատրաստեց
ՏԱԳՈՒՀԻ ՕՀԱՆՅԱՆԸ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բիշքեկում բացվեց Ռերիխների ցուցահանդեսը

ԲԻՇՔԵԿ, 22 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՍՆԱՐՔ-ԻՍԱՊՐԵՍ: Օգոստոսի 21-ին Բիշքեկում բացվեց Նիկոլայ եւ Սվյատոսլավ Ռերիխների նկարների ցուցահանդեսը: 56 կտավների գերակշռող մեծամասնությունը, որոնք մաս են կազմում «Հիմալայներ» շարքի, Կիրգիզիայի մայրաքաղաք են հասցվել վերջերս այստեղ ստեղծված Ռերիխների ընկերության գործուն աջակցությամբ:

Սկսվեց Գրադարանների միջազգային ասոցիացիայի 61-րդ կոնգրեսը

21 ՕԳՈՍՏՈՍ, TRT: Ստամբուլում սկսվեց Գրադարանների միջազգային ասոցիացիայի 61-րդ կոնգրեսի աշխատանքը: Կոնգրեսի աշխատանքներին մասնակցում են 35 երկրների շուրջ 2000 մասնագետներ: Քննարկվում են կազմակերպության անդամ երկրների միջեւ գրքի պրոպագանդման ու տարածման, գրադարանային գործի բարելավման, նոր գրադարանների կառուցման ու հների վերանորոգման եւ մի շարք այլ խնդիրներ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԴՊՐՈՑԸ
հայտարարում է ընդունելություն պարսկերեն, թուրքերեն եւ արաբերեն բաժիններում:
Անհրաժեշտ է ներկայացնել՝
1. Անձնագիր
2. Վկայական միջնակարգ կրթության մասին
3. 6 լուսանկար 3x4 սմ
4. Տեղեկանք առողջության մասին
5. 10 000 դրամ
Փաստաթղթերը ընդունվում են ամեն օր (բացի շաբաթ եւ կիրակի) հետեւյալ հասցեով՝ Այգեստան, 9-րդ փողոց, 4 շենք (Ձերժինսկու անվան դպրոցի ձախ մասնաշենք)
Տեղեկությունների համար զանգահարել 55-04-53

SHARM-ը
ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ Է
ԱՆԿՐԿՆԵԼԻ ՍԵՐԳԵՅ ԿՈՒԼՈՎԻՆ
ԵՎ
ԵՐԵՎԱՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ
КВН ԹԻՄՆ ԻՐ ՆՈՐ ԾՐԱԳՐՈՎ
ՇՏԱՊԵՑԵՔ, ԱՄԱՌԱՅԻՆ ՀԱՄԵՐԳԱՇՐՋԱՆՆ ԱՎԱՐՏՎՈՒՄ Է:
ՍԿԻԶԲԸ՝ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 28-ԻՆ ԵՎ 29-ԻՆ, ԺԱՄԸ 18-ԻՆ:
ՏՈՄՍԵՐԸ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ ՍՊՈՐՏԱՀԱՄԵՐԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐԻ, ՕՊԵՐԱՅԻ, ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԱՅԻ ՏՈՄՍԱՐԿՂԵՐՈՒՄ ԵՎ ԱՅԼՈՒՐ:
ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐ՝ 56.55.57, 52.79.71

ՏԵԽՆԻԿԱ

Պարսկերեն լեզուն եվրոպական թարգմանչական համակարգչում

Նախագծվել եւ ստեղծվում է եվրոպական ինը՝ ֆրանսերեն, անգլերեն, գերմաներեն, պորտուգալերեն, իտալերեն, իսպաներեն, ռուսերեն, լեհերեն, հունարեն լեզուներով եւ պարսկերենով աշխատող թարգմանչական համակարգիչ: Նախագիծը կազմվել եւ իրականացվում է գերմանական «IBM» ֆիրմայի եւ Համբուրգի համալսարանի պարսիկ գիտնական, դոկտոր Ջամիդի համատեղ ուժերով:

Իրանի «Համշահրի» օրաթերթին տված զրույցում դոկտոր Ջամիդը նշել է, որ համակարգչի ստեղծման աշխատանքները տարվում են փուլերով: Առաջին փուլում համակարգչի մեջ պարսկերեն 400000 բառ եւ արտահայտություն է մտցվում: Երկրորդ փուլում կատարվում է դրանց թարգմանությունը, որից հետո համակարգիչը պատրաստ է շուկայի համար:

Նա ավելացրել է, որ թարգմանչական համակարգից օգտվելով աշխարհի տարբեր ծայրերից մարդիկ հնարավորություն կունենան իրար հետ հաղորդակցվելու, իսկ պարսկերեն լեզվի միացումը եվրոպական լեզուներին մեծ հաջողություն է բոլոր իրանցիների համար: Այն կարեւոր գործոն կհանդիսանա մշակույթի, գիտության եւ նույնիսկ առեւտրական ոլորտներում հետագա հարաբերությունների զարգացման ու ընդլայնման համար:

Ս. Գ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄԱՐԶԱՆՔ

ՈՒԵՖԱ-Ի ԳԱՎԱԹ

«Զահելների հետ դեղի վերջնախաղ»

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

«Շիրակ» (Գյումրի)-«Զալգիրիս» (Լուբին, Լեհաստան) 0-1 (0-1)

«Հրազդան» կենտրոնական մարզադաշտ, 22 օգոստոս, 5000 հանդիսական (ոչ պաշտոնական): Գլխավոր մրցավար՝ Սերգեյ Թաթուլյան (Կիեւ):

«Զալգերիե» - Միրոսլավ Դրեշեր, Ռոբերտ Բուբնովիչ, Վադիմ Ռոգովսկոյ, Պյոտր Պշերիվաշ, Ռադոսլավ Կալուժնի, Քշիշտոֆ Նալեպկա, Ստեֆան Մախայ (Դարիուշ Լեւանդովսկի, 75), Սլավոմիր Մայակ (Ռադոսլավ Յաշինսկի, 77), Վոյցեխ Գորսկի, Անժեյ Շչեպկովսկի (Զբիգնեւ Չայկովսկի, 85), Յարոսլավ Քշեշանովսկի

«Շիրակ» - Արթուր Հովհաննիսյան, Գագիկ Մարգարյան, Սարգիս Կարապետյան, Հարություն Վարդանյան, Արտակ Ադամյան, Սամվել Նիկոլյան, Արթուր Պետրոսյան, Հովհաննես Թահմազյան, Նիկոլայ Եփրեմովյան (Արամ Թումասյան, 68), Գրիգոր Գրիգորյան (Ֆելիքս Խոջոյան, 72), Արսեն Բեռնեցյան (Հրաչյա Ավետիսյան, 65)

Գնդակը խփեց Ստեֆան Մախայը (23):

Խաղը միանգամայն ճիշտ բնութագրող, բայց շախմատային վերնագիրն առաջարկեց մարզական փորձառու լրագրող, շախմատի միջազգային կարգի մրցավար Այվազ Խաչատրյանը: Ֆուտբոլից հեռու մարդուն կարող էր թվալ, որ «Շիրակն» ուներ բացահայտ առավելություն և պատահականորեն պարտություն կրեց: Ու գյումրեցիները, հատկապես երկրորդ կեսում տարած [illegible]ին առավելություն ունեին, փաստ է, սակայն հյուրերը շատ հմտորեն կառուցեցին իրենց խաղը, ելնելով առաջին հանդիպման արդյունքից: Նրանք իրավացիորեն հույսները դրել էին ամուր պաշտպանության և կտրուկ հակագրոհների վրա: Շիրակցիներն ամբողջ խաղի ընթացքում, կարելի է ասել, միայն մեկ անգամ ռեալ գոլային պահ ստեղծեցին «Զալգիրիսի» դարպասի մոտ: 18-րդ րոպեին Արթուր Պետրոսյանն աջից արագորեն ներխուժեց տուգանային հրապարակ, լայնակի փոխանցմամբ գնդակը հասցնելով Արսեն Բեռնեցյանին: Սակայն վերջինս մոտ տարածությունից չհասցրեց իրացնել վճռական հարվածը: 23-րդ րոպեին հյուրերն ստացան անկյունային հարվածի իրավունք: Տուգանային հրապարակում գնդակը ստացավ «Զալգիրիսի» ավագ Ստեֆան Մախայը, որն անարգել գլխի ուժեղ հարվածով գրավեց «Շիրակի» դարպասը: Տարօրինակն այն էր, որ նրանից ընդամենը 1-2 մետր հեռավորության վրա տեղեր էին զբաղեցրել «Շիրակի» 5 խաղացողներ, որոնք կարծես հիպնոսի ենթարկված, այդպես էլ փորձ չարեցին խանգարել մրցակցին: Նույն բանը կրկնվեց նաև 42-րդ րոպեին, բայց այս անգամ Անժեյ Շչեպկովսկին մոտ տարածությունից չկարողացավ անվրեպ իրացնել հարվածը:

2-րդ կեսում հյուրերը հոժարակամ զիջելով դաշտի կենտրոնը, ամբողջ ուժերը կենտրոնացրել էին իրենց կիսադաշտում և առանց դժվարության վնասազերծում էին շիրակցիների ամեն մի գրոհ, առավել ևս, որ դրանք զարգանում էին անկազմակերպ և կարճ փոխանցումներով: Իսկ այն դեպքերում, երբ շիրակցիները փորձում էին գործի դնել երկար և վերևից կատարված փոխանցումները, դա անիմաստ էր դառնում, քանի որ հյուրերի բարձրահասակ և ասլետիկ տվյալներով ֆուտբոլիստները «երկրորդ հարկում» բացահայտ առավելություն ունեին: Մի խոսքով, չնայած 2-րդ կեսը, կարելի է ասել, անցավ հյուրերի կիսադաշտում, սակայն դա թվացյալ առավելություն էր, և «Զալգիրիսի» փորձառու ֆուտբոլիստներն առանց ավելորդ ջանքեր թափելու հասան իրենց նպատակին: Այնուամենայնիվ, մրցակիցն այնքան էլ ուժեղ չէր և «Շիրակը» կարող էր հաջողությամբ հաղթահարել եվրոպական առաջին արգելքը, եթե խաղին գործեր մտածված ու սառնասրտորեն: Խաղից հետո կազմակերպված մամուլի կոնֆերանսում հյուրերի գլխավոր մարզիչ Վենյամին Վոյնոն ասաց. «Առաջին խաղը ապացուցեց, որ «Շիրակը» տեխնիկապես լավ պատրաստված թիմ է: Մենք գիտեինք, որ շիրակցիները հարձակողական խաղաոճ են ընտրելու, ուստի որոշեցինք կիրառել հակագրոհի տակտիկա: Չորս գոլային հնարավորություններից մեկը հասցրինք նպատակին: Մենք հատկապես ձգտում էինք լավ օգտագործել ստանդարդ դիրքերը և առավելության հասնել օդային մենամարտերում: Մենք երջանիկ ենք, որ հաղթեցինք: Բայց կուզեի ավելացնել, որ «Շիրակը» լավ թիմ է»:

«Շիրակի» գլխավոր մարզիչ Անդրանիկ Ադամյանը, շնորհավորելով մրցակցին հաղթանակի համար և հետագա հաջողություններ մաղթելով, ասաց. «Առաջին խաղում արձանագրված 0-0 արդյունքից հետո մենք գիտեինք, որ «Զալգիրիսի» գլխավոր ուժերը կենտրոնացնելու է պաշտպանությունում: Հենց նման խաղաոճի դեմ էլ պատրաստել էինք մեր ֆուտբոլիստներին: Բայց մեր կիսապաշտպանները շատ վատ խաղացին: Անսպասելի գործողություններ չկային, որ անակնկալի բերեին մրցակցին: Մենք միջին օղակում, բացի Արթուր Պետրոսյանից, ստեղծագործող խաղացող չունենք: Իսկ Արթուր Պետրոսյանն էլ միայն առաջին կեսում լավ խաղաց»:

Մեր այն հարցին, որ երբ խաղը Գյումրիում տեղի ունենար, ինչպիսին կլիներ արդյունքը, Ադամյանը պատասխանեց. «Կարծում եմ, շատ տարբերություն չէր լինի, քանի որ Երևանն էլ մեր տունն է»:

ՇԱԽՄԱՏ

Նորման կատարված է, մնում է հաստատումը

ԴԱՎԻԹ ԳԵՒՈՐԳՅԱՆ

Հանրապետության տղամարդկանց շախմատի բարձրագույն խմբի առաջնության արդյունքները մեր ընթերցողներին արդեն ծանոթ են: Հաղթողի կամ մրցանակակիրների մասին չէ, որ ուզում է պատմենք, այլ այն պատանի մասնակցի, որին հաջողվեց 2-րդ անգամ լրացնել միջազգային կարգի վարպետի նորման: Տասնյոթամյա Վիգեն Միրումյանի համար բաղձալի միավորներ ձեռք բերելը նույնական լինելով հան-

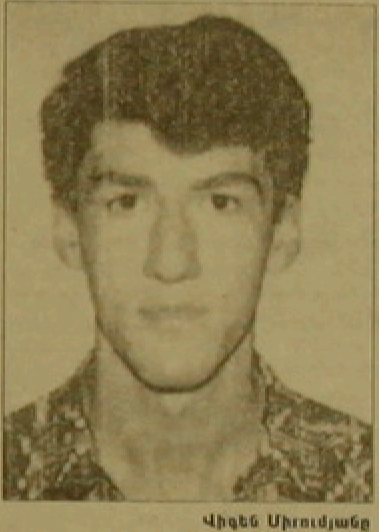

Վիգեն Միրումյանը

դերձ, միաժամանակ կաշկանդող էին իրեն հասուն համարձակ խաղալու համար: Եվ ահա դժվարությամբ ձեռք բերված 5,5 միավորը բավարար էր միջազգային վարպետի նորման երկրորդ անգամ լրացնելու համար: Աղյուսակում նա կիսեց 6-8 տեղերը եւ գործակիցներով հանգրվանեց 8-րդ հորիզոնականում: Առաջին միավորը նա ձեռք էր բերել հանրապետության տղամարդկանց անցյալ տարվա առաջնությունում, որ Արմեն Եղիազարյանի հետ բաժանել էր մրցանակային 2-3-րդ տեղերը: Եվ երբ շախմատի միջազգային ֆեդերացիան հաստատի միջազգային վարպետի կոչմանն արժանանալու համար նրա ձեռք բերած ցուցանիշները, ապա Միրումյանը Վահանյանից եւ Հակոբյանից հետո երրորդ հայ շախմատիստը կլինի, որ այդ տարիքում կարժանանա նման բարձր կոչման: Երեւանի ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի 2-րդ կուրսի ուսանողին մարզական հաջողություններն ուղեկցում են 1990 թվականից: Ֆրանսիայում անցկացված Եվրոպայի պատանեկան առաջնությունում նա Հայաստանի թիմին 7 հնարավորից բերեց 7 միավոր: 1991 թ. Պեստերբուրգում կայացած միջազգային մրցաշարում Միրումյանը կիսեց 1-2-րդ տեղերը: Նույն թվականին Վրաստանում անցկացված միջազգային մրցաշարում տեղ գրավեց 4-7-րդ հորիզոնականներում: Այստեղ նա պարտության մատնեց գրոսմայստերներ Գավրիլովայեվին, Իոսելիանիին, Գուրգենիձեին:

– Վիգեն, ովքեր են քո նախասիրած շախմատիստները:

– Կասպարովը, Անանդը, Կարպովը եւ Կամսկին: Սիրում եմ Կասպարովի ակտիվությունը, Անանդի սառնասրտությունը, Կարպովի տեխնիկան եւ Կամսկու աշխատասիրությունը:

– Քանի տարեկանից ես սկսել շախմատ խաղալ:

– Հինգ: Պապիկս է սովորեցրել:

– Շախմատից բացի, ուրիշ ի՞նչ նախասիրություններ ունես:

– Սիրում եմ ֆուտբոլ, բասկետբոլ, թենիս, երաժշտություն եւ դետեկտիվ գրականություն:

Մեր զրույցին միջամտում է հանրապետության հավաքականի ավագ մարզիչ Վրեժ Օրդյանը:

– Վիգենին մարզում եմ 6 տարեկանից: Նրա խաղաոճը, տարիքի հետ, աստիճանաբար փոխվում է: Երբ նախկինում խաղում էր սուր հարձակողական ոճով, ապա այժմ նախընտրում է նուրբ դիրքային պայքար: Նախաձեռնող է եւ նյութական զոհաբերությունների առջեւ կանգ չի առնում: Իմ սանին յուրահատուկ է նաեւ համառությունը, աշխատասիրությունը եւ, որ ամենակարեւորն է, կարգապահությունը: Անհաջողության դեպքում չի փխտվում, այլ սովորական չարությամբ է լցվում:

– Ի՞նչ սպասելիքներ ունեք:

– Մարզիչն ու սանը, երբ աշխատում են համատեղ, ապա արդյունք կլինի: Առաջիկայում մասնակցելու է մի քանի մրցաշարերի: Եկող տարի օլիմպիադային մասնակցելու իրավունք է նվաճել: Հանրապետության հավաքականի հաստատուն անդամն է եւ իր թիմակիցներ Հովհաննես Դանիելյանի, Տիգրան Նալբանդյանի, Արա Մինասյանի, Կարեն Ասրյանի հետ համառորեն նախապատրաստվում է ինչպես օլիմպիադային, այնպես էլ տարբեր մրցաշարերի: Ծրագրերը շատ են: Այդ ամենն իրականացնելու համար առաջին հերթին անհրաժեշտ են միջոցներ: Եթե ունենանք հովանավորներ, որոնք ինչ որ չափով օգնեն մեր պատանի շախմատիստներին, ապա նրանք հետ չեն անի մարզաձեւի երկրպագուներին եւ շատ շուտ կհամալրեն նաեւ միջազգային գրոսմայստերների շարքերը:

ՀԵԾԱՆՎԱՅԻՆ

Իսպանիայի ազգային հերոսը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՇԱԿՅԱՆ

Վալենսիա, Իսպանիա

5-րդ անգամ անընդմեջ արժանանալով «Տուր դը Ֆրանսի» հաղթողի կոչմանը, իսպանացի Միգել Ինդուրայնը մտավ հեծանվավազքի պատմության մեջ: Երբ իրենից առաջ մեծ չեմպիոններ, բելգիացի Էդդի Մերկսը, ֆրանսիացիներ Ժակ Անկեթիլը և Բեռնար Հինոն նույնպես 5 անգամ հաղթել էին «Տուր դը Ֆրանս» հեղինակավոր մրցաշարում, Միգել Ինդուրայնը դա արեց իրար ետևից, ու ինքնաստիպ ռեկորդ է: Իսպանացի հեծանվորդը «Տուր դը Ֆրանսի» իր առաջին հաղթանակը տոնել է 1991-ին, ով ասրիվ ասում է. «Դա իմ ամենալավ հուշն է»: 31-ամյա բասկերի այս չեմպիոնի հաջողության անվիճելի հավանաբար դեռ կլուսի: Շատ Մերկսի և Հինոյի, Ինդուրայնը կարող է «Տուր դը Ֆրանսում» իր հաղթանակների թիվը հասցնել 7-ի, երբ ապագայում առողջական խնդիրներ չունենա: Միգել Ինդուրայնը ծնվել է 1964 թ. հուլիսի 16-ին, Իսպանիայի Վիլյա Նավա քաղաքում: Նրա հասակն է 188 սմ, քաշը՝ 80 կգ, ամուսնացած է Մարիսա անունով մի խաղանոտ հետ: Չնայած փայլուն հաջողություններին, Ինդուրայնի ճանապարհը շատ երկար է հասնելու համար Էդդի Մերկսին, որը «Տուր դը Ֆրանսի» 5 հաղթանակների հետ միասին նույնքան անգամ հաջողություն է հասել նաև «Ջիրո դը Իտալիա» մրցաշարերում և մեկ անգամ Իսպանիայի մրցաշարում: Ինդուրայնը հաղթել 5 «Տուր դը Ֆրանս» և 2 «Ջիրո դը Իտալիա» իր նվաճումներով հասել է Ֆաուստո Կոպպին (Իտալիա):

Միգել Ինդուրայնն անսպասելի

շահում է մեկուկես միլիոն ֆրանկ: Ճապոնական բասկ Մենծն Միգելը այսօր իր ազգի հերոսն է դարձել: Այսօր շատերին մի հարց է հուզում, ո՞վ կարող է վերջ դնել Միգել Ինդուրայնի չեմպիոնությանը: Հավանաբար Ինդուրայնի ասելը խոյը մարդը դեռ չի ծնվել:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հրավիրվել է Իռլանդիա

Իռլանդիայում սեպտեմբերին անցկացվելու է ֆուտբոլի միջազգային մրցաշար: Խաղերը սպասարկելու համար Իռլանդիա է հրավիրվել նաեւ երեւանցի ճանաչված մրցավար, ՖԻՖԱ-ի մրցավար Գեւորգ Հովհաննիսյանը: ԼՏ

Խորեն Հովհաննիսյանը կխաղա՞

Օրերս Երեւանի «Փյունիկի» ղեկավարությունը Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիային իրազեկ դարձրեց իր նոր որոշման մասին, որի համաձայն թիմի գլխավոր մարզիչ վերստին նշանակվել է Լեւոն Յալլուկյանը, մարզիչ՝ Խորեն Հովհաննիսյանը: Սա նշանակում է, որ «Փյունիկի» դիրեկտորի դերը դարձյալ իր վրա է վերցնում 40-ամյա խաղացող մարզիչ Խ. Հովհաննիսյանը, որը ստանձնելով թիմի գլխավոր մարզչի պարտականությունները՝ իրավունք չուներ մտնել մրցադաշտ (ըստ կանոնակարգի թիմերի գլխավոր մարզիչները այդ հնարավորությունից զրկվել են): ԼՏ

Բելգիական ֆուտբոլի պատվին

Այս օրերին նշվում է բելգիական ֆուտբոլի 100-ամյակը: Հոբելյանական տոնակատարություններին մասնակցելու համար օգոստոսի 22-ին Բրյուսել մեկնեցին Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Արմեն Սարգսյանը եւ գլխավոր քարտուղար Պավել Խաչատրյանը: ԼՏ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Սարգիս Հովհաննիսյանի թիմը շարունակում է հաղթարշավը

Ռուսաստանի առաջնությունում կայացան 21-րդ տուրի հանդիպումները: Առաջատար Վլադիկավկազի «Սպարտակ-Ալանիան» տոնեց իր հերթական հաղթանակը եւ վստահորեն շարունակում է առաջ ընթանալ: Այս անգամ 1-0 հաշվով նա հաղթեց «Ռոտորին», այն էլ մրցակցի դաշտում: Իր հաղթարշավն է շարունակում նաեւ Մոսկվայի «Լոկոմոտիվը», որը սեփական հարկի տակ 1-0 հաշվով առավելության հասնելով «Կամազի» նկատմամբ, հետապնդող կարեւոր 3 միավոր վաստակեց եւ ամրապնդեց 2-րդ տեղում: Կրկին իրեն զգալ տվեց հայաստանցի հավաքականի անդամ Սարգիս Հովհաննիսյանը: 20-րդ րոպեին 20 մ հեռավորությունից նրա կատարած բացառիկ հզոր հարվածից հետո գնդակը հայտնվեց դարպասում: Միեւնույն 1-0 հաշվով եւ նույնպես հյուրընկալվելիս, հաջողություն հասավ Մոսկվայի «Սպարտակը» Նիժնի Նովգորոդի «Լոկոմոտիվի» նկատմամբ: Շատ կարեւոր միավորներ կորցրեց «Տորպեդոն», որը 0-0 խաղալով Մոսկվայի «Դինամոյի» հետ:

Առաջատարների դիրքը.

1.	Սպարտակ Ալանիա Վլ.	52
2.	Լոկոմոտիվ Մ.	43
3.	Տորպեդո	41
4.	Սպարտակ Մ.	40

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Երեւանի «Հրաչյա Աճառյան»

համալսարանը կատարում է 1995–96 ուսումնական տարվա ընդունելություն հետեւյալ ֆակուլտետներում

...ցազգային հարաբերություններ եւ թարգմանչություն ◇ Միջազգային իրավունք ◇ Միջազգային տնտեսական հարաբերություններ ◇ Միջազգային ինֆորմացիա եւ թարգմանչություն ◇ Պարսից լեզու, գրականություն եւ թարգմանչություն ◇ Իրավագիտություն ◇ Մենեջմենթ եւ մարկետինգ ◇ Բանասիրական ◇ Պատմություն եւ աշխարհագրություն ◇ Մանկավարժություն եւ տարրական կրթության մեթոդիկա ◇ Նախադպրոցական մանկավարժություն եւ հոգեբանություն ◇ Քիմիա եւ կենսաբանություն ◇ Դեֆեկտոլոգիա ◇ Կիրառական մաթեմատիկա:

Ընդունելությունը կատարվում է մրցութային կարգով:

Ուսման տեւողությունը մանկավարժության եւ տարրական կրթության մեթոդիկայի, նախադպրոցական մանկավարժության եւ հոգեբանության ու դեֆեկտոլոգիայի ֆակուլտետներում չորս տարի է, մյուս ֆակուլտետներում՝ հինգ տարի: Համալսարանը կնքված պայմանագրերի հիման վրա կարող է գերազանցիկ ուսանողներին եւ նրանց ծնողներին ասպիրանտուրայում սովորելու, իսկ երկտարի դասախոսներին վերապատրաստման Միլանի, Փարիզի, Մադրիդի, Աթենքի, Սալոնիկի, Թեհրանի եւ Վառնայի համալսարաններ, Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտ:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը. միջնակարգ կրթության վկայական, միջնակարգ մասնագիտական կրթության դիպլոմ, տեղեկանք առողջության մասին, վեց լուսանկար (3x4 սմ չափի):

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ սեպտեմբերի 2-ը, քննությունները կանցկացվեն սեպտեմբերի 3-ից 10-ը: Համալսարանի հասցեն Ալեք Մանուկյան (նախկին Մռավյան) 13: Հեռախոսներ՝ 55-67-90, 55-46-80:

ԸՆԴՈՒՆՈՂ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

«ԱՍԱՏՈՐ»

տուրիստական ֆիրման

մատչելի գներով առաջարկում է հաճելի եւ շահավետ ուղեւորություններ, ուղիղ չվերթներ ինքնաթիռով.

ԵՐԵՎԱՆ-ՀԱԼԵՊ-ԵՐԵՎԱՆ

յուրաքանչյուր կիրակի

ԵՐԵՎԱՆ-ԴՈՒԲԱՅ-ԵՐԵՎԱՆ

յուրաքանչյուր ուրբաթ

«ՄԵՐՍԵԴԵՍ» ֆիրմային ավտոբուսներով.

ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԱՄԲՈՒԼ-ՍԱԼՈՆԻԿ-ԵՐԵՎԱՆ

յուրաքանչյուր 10 օրը մեկ

ԵՐԵՎԱՆ-ԹԵՀՐԱՆ-ԵՐԵՎԱՆ

ըստ գրաֆիկի

Ֆիրման ամենակարճ ժամկետներում կատարում է նաեւ փաստաթղթերի ձեւակերպում:

Հասցեն Կոմիտասի 35/2, «Հայգեոդեզիայի» ինստիտուտի 1-ին հարկ:

Հեռախոս 25-14-68, 25-34-96:

GID CEMA

CENTRE DE MANAGEMENT D'ARMENIE

Հայաստանի Հանրապետության Սոցապաշտպանության ... եւ ֆրանսիական ԺԻԱ ընկերությունը համատեղ ստեղծել են Հայաստանի մենեջմենթի կենտրոն ՍԵՄԱ, որ գործում է 1991 թ.: Կենտրոնի նպատակն է պատրաստել բարձրակարգ մասնագետներ շուկայական տնտեսության տարբեր ոլորտներում աշխատելու համար: ՍԵՄԱ կենտրոնը կազմակերպում է 1995-96 թթ. ուսումնական տարվա ընդունելություն: Ուսումնառությունը բաղկացած կլինի 10 փուլերից, յուրաքանչյուրը մեկ շաբաթ տեւողությամբ, մեկ տարի կտրվածքով:

ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

- Շուկայական տնտեսություն
- Հաշվապահություն
- Ձեռնարկությունների իրավունքը
- Ձեռնարկության կազմակերպումը եւ արտադրության մեթոդների մշակում
- Բանկ եւ ձեռնարկություններ
- Վաճառք եւ բաշխում
- Մարկետինգ
- Մենեջմենտ եւ մարդկային ռեսուրսներ
- Միջազգային առեւտուր, ներմուծում եւ արտահանում, ֆինանսական գործառնություններ
- Բիզնես պլան

Ունկնդիրները կարող են համախել վճարել ... ըստ ընտրության, ինչպես նաեւ բոլոր փուլերը հաջորդաբար: Վարժությունները անցկացնում են ֆրանսիացի փորձառու մասնագետները սինխրոն թարգմանությամբ: ՍԵՄԱ կենտրոնը Ձեզ տեղեկացնում է, որ ուսումնական տարվա վերջում դասախոսությունների ... ունկնդիրներից ... կընտրվեն ... ձեռնարկություններում, ինչպես նաեւ օտարերկրյա ֆիրմաներում աշխատանքի անցնելու համար:

ՍԵՄԱ կենտրոնը կարող է ... ֆրանսիացի մասնագետների կողմից նաեւ ձեռնարկությունների ներսում, այն ձեռնարկությունների, որոնք ... փոքր ... յուրաքանչյուր ձեռնարկության կարող է ... խումբ ...:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 56-51-94 հեռախոսով:

ՀԱՍՑԵՆ՝ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ 39

ՀՀ ԱՌԵՎՏՐԱԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏ

Երեւանի ինդուստրիալ-մանկավարժական տեխնիկումը

շարունակում է 1995-96 ուսումնական տարվա ընդունելությունը 10-ի բազայով հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

- աշխատանքի դասավանդում,
- կարի արտադրություն,
- նյութերի մշակումը հաստոցների եւ ավտոմատ գծերի վրա,
- հագուստի մոդելավորում եւ կոնստրուկտավորում,
- դեկորատիվ կիրառական արվեստ,
- վարսավիրական արվեստ եւ դեկորատիվ կոսմետիկա:

Տեխնիկումի հասցեն Երեւան, Ա. Տիգրանյան 21 «Զվարթնոց» կ/թ մոտ

☎ 25-33-65, 25-33-58

ՀԵՌԱԽՈՍԱՀԱՄԱՐԻ ԱՎՏՈՄԱՏ ՈՐՈՇԻՉՈՎ ՀԵՌԱԽՈՍԱՅԻՆ ԱՊԱՐԱՏ

ԱՐԴ ՏՈՆ

ՖՈՒՆԿՑԻՈՆԱԼ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

◆ կորսի եւ կհուշի Ձեզ զանգահարողի հեռախոսահամարը, ինչպես նաեւ կհիշի Ձեզ նախկինում զանգահարած 67 հեռախոսահամարները եւ կվերարտադրի դիսպլեյի վրա,

◆ կօգնի Ձեզ զանգահարել ժամանակավորապես զբաղված հեռախոսահամարներով եւ կհայտնի երբ կապ կլինի (ավտոմատ զանգում),

◆ կհիշի եւ կհավաքի խաղափային կոդերում Ձեզ անհրաժեշտ 40 համարներից ցանկացածը ընդմիջումներով եւ մի շարք այլ ֆունկցիաներ:

Սնուցումը միայն հեռախոսային գծից:

Ապարատը նորմալ աշխատում է նաեւ Երեւանի հեռախոսային գծերում:

Գինը պայմանագրային, հնարավոր է զեղչ:

Հեռ. 63-76-45, 63-02-40

Բազմամյա կլինիկական փորձ ունեցող մասնագետը առաջարկում է

Ճեճգրիտ ախտորոշում եւ բարձորակ բուժում.

- Միզասեռական հիվանդություններ
- Մաշկի ախտահարումներ
- Սեքսոպաթոլոգիա

Տեսանելի դրական արդյունքը երաշխավորվում է:

Կիրառվում է բուսաբուժություն:

Հիվանդների ընդունելությունը ամեն օր:

Նախապես գրանցվելու համար զանգահարել

25-87-50

Մշակույթի նախարարության Երեւանի կինոտեխնիկումը շարունակում է 1995–96 ուս. տարվա ընդունելությունը հետեւյալ մասնագիտությունների գծով՝

1. **«Տեսատեխնիկայի եւ կինոսարքավորումների շահագործում»**

Ութամյա բազայի վրա, ուսման տեւողությունը 3 տարի 10 ամիս, անվճար ուսուցմամբ

2. **«Մշակույթի էկոնոմիկա եւ կառավարում»**

Միջնակարգ կրթության բազայի վրա, ուսման տեւողությունը 1 տարի 10 ամիս, վճարովի ուսուցմամբ

3. **«Գեղարվեստական ֆիլմերի ռեժիսուրա»**

Միջնակարգ կրթության բազայի վրա, ուսման տեւողությունը 1 տարի 10 ամիս, վճարովի ուսուցմամբ

Դիմումներն ընդունվում են բոլոր մասնագիտությունների գծով մինչեւ օգոստոսի 30-ը

Դիմորդները ընդունելության քննությունները հանձնում են՝

«Գեղարվեստական ֆիլմերի ռեժիսուրա» մասնագիտությունից-հարցազրույց եւ հայոց լեզու (թելադրություն)

«Մշակույթի էկոնոմիկա եւ կառավարում»-մաթեմատիկա՝ հարցազրույց եւ հայոց լեզու (թելադրություն)

Ութամյա բազայի դիմորդները տեխնիկում կընդունվեն առանց ընդունելության քննությունների՝ հարցազրույցի միջոցով եւ բանակ կզորակոչվեն 19 տարին լրանալուց հետո:

Մանրամասնությունների ծանոթանալու համար դիմել տեխնիկում հետեւյալ հասցեով՝ Բագրատունյաց (նախկին Թամանցիների)-37, մետրոյի «Շենգավիթ» եւ «Գարեգին Նժդեհ հրապարակ» կայարանների մոտակայքում:

Հեռախոսներ՝ 48-45-92, 48-05-80, 48-05-81:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ՀՈՂԱՄԱՍ-ԱՅԳԻ

500 մ² տարածությամբ, Ձորաղբյուրի 2-րդ զանգվածում:

Զանգահարել 58-18-41 հեռախոսահամարով:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Աջափնյակում (Հանրապետական հիվանդանոցի մոտ), 4 հարկանի քարե շենքում 5-սենյականոց բնակարան (95 մ²), վերնահարկով (45 մ²): Ընդհանուր մակերեսը 140 մ²:

Հեռ. 58-18-41, 34-25-86:

Լույս է տեսել ՍՓՅՈՒՌ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԻ

կողմից հրատարակվող ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳՐԻ 1995 թ. № 2 թողարկումը

A STYLE

Տեղեկագիրը կարելի է ձեռք բերել քերթի կրպակներից կամ «ՍՓՅՈՒՌ» տեղեկատուից:

✉ **Փավստոս Բուզանդի 1/3,**

☎ **58-91-67, 58-13-51**

INTERCOLLEGE

ՖԻՐՄԱՆ ՁԵԶ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ՈՒՍԱՆԵԼ ԿԻՊՐՈՍՈՒՄ.

ԿԻՊՐՈՍԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
(16-ԻՑ ԲԱՐՁՐ ՏԱՐԻՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐ)
ՄԻՋԵՐԿՐԱԾՈՎՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԴՊՐՈՑ
(12-16 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐ)
ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ
(6-12 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐ)

ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ ԱՐՏԱԳՆԱ-ԲԻԶՆԵՍ
(ՕՖՇՈՐԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ ՖԻՐՄԱՆԵՐԻ ԲԱՑՈՒՄ)

ՖԻՐՄԱՆ ՁԵԶ ԿՕԳՆԻ ԴԱՌՆԱԼ ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՏԵՐ
(ԲՆԱԿԱՐԱՆ, ՏՆԱԿ, ԱՌԱՆՁՆԱՏՈՒՆ, ՌԵՍՏՈՐԱՆ, ԲԱՐ, ԽԱՆՈՒԹ ԵՎ ԱՅԼՆ)
ԿԻՊՐՈՍ ՏԱՐԱԾԽԱՐՀԻԿ ԿՂԶՈՒ ՀԱՆՐԱՀԱՅՏ ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ՎԱՅՐԵՐՈՒՄ:

ՖԻՐՄԱՆ ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԻՊՐՈՍ, ԻՐԱՆ, ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՎ Ե ՎՐՈՊԱՅԻ ՈՒ ԱՍԻԱՅԻ ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐ:

ՄԵՐ ՀԱՍՑԵՆ. ՍՊԸ «ԳԱՌՆԻ-32», ԵՐԵՎԱՆ, «ԱՆԻ» ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ, 326 ՍԵՆՅԱԿ: ՀԵՌ. 56-32-36, 59-43-26:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 1926 Տպաքանակը՝ 7000 Ստորագրված է տպագրության՝ 22. 08. 1995 Գինը՝ 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@